

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE
BRNO, V.V.I.

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011

ÚAPP BRNO, V.V.I.

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011

Brno 2012

Vydání této Výroční zprávy bylo financováno Krajským úřadem Jihomoravského kraje.

Jihomoravský kraj

1. ÚVODNÍ SLOVO STATUTÁRNÍHO ORGÁNU

1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno

Ústav archeologické památkové péče Brno vznikl delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno k 1. dubnu 1993. Byl zřízen rozhodnutím ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března jako příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR s hlavním předmětem činnosti, spočívajícím v provádění předstihových a záchranných archeologických výzkumů a jejich zpracovávání. S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen výkonem archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou) bývalého Jihomoravského kraje.

V roce 1993 zahájil Ústav archeologické památkové péče Brno svoji činnost s 25 pracovníky, z toho 12 s vysokoškolským vzděláním. Během let postupně docházelo k personálním obměnám a v poslední době i k výraznému omlazení kolektivu. Ředitelem je od počátku doc. PhDr. Miloš Čižmář, CSc. Ústav má sídlo v Brně-Husovicích na Kaloudově ulici. Od svého založení má detašované pracoviště ve Zlíně, od roku 1995 v Prostějově, od roku 1998 ve Vyškově a od roku 2000 ve Znojmě.

Od 1. dubna 2001 přešel ústav převodem zřizovatelských funkcí podle zákona č. 157/2000 Sb. z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Jihomoravský kraj.

Dne 1. ledna 2007 byl ÚAPP Brno přetransformován na veřejnou výzkumnou instituci. Instituce vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva Jihomoravského kraje v souladu s § 31 odst. 6 zákona 341/2005 o veřejných výzkumných institucích. Zřizovatelem je Jihomoravský kraj.

1.2. Přehled činnosti ÚAPP Brno, v.v.i.

Hlavní činností Ústavu archeologické památkové péče je zabezpečování záchranných archeologických výzkumů, zajišťujících investorům splnění podmínek stavebního povolení podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V souvislosti se stavebním řízením podává ústav odborná vyjádření, těžiště činnosti však spočívá v realizaci záchranných výzkumů a dohledů.

Početné byly záchranné výzkumy na liniových stavbách, z nichž největší byly na trase rychlostní komunikace Rajhrad - Mikulov a na úseku dálnice D1 Vyškov - Mořice. Několik dalších velkých výzkumů proběhlo při budování silničních obchvatů. Nezanedbatelné výsledky přineslo také sledování výkopů pro plynovody, kanalizace a další inženýrské sítě. Rozsáhlé výzkumy byly realizovány při výstavbě nových výrobních areálů našich i zahraničních firem, nákupních a administrativních center a bytových domů. Řada záchranných akcí proběhla také při opravách sakrálních objektů – kostelů a klášterů – a rovněž některých moravských hradů a zámků.

Značná část kapacity pracoviště je věnována zpracování terénních výzkumů; o všech akcích byly téměř vždy do půl roku od jejich ukončení vyhotoveny podrobné nálezové zprávy a většina nálezového fondu je vzápětí předávána do příslušných muzeí.

Ústav spolupracuje s Národním památkovým ústavem na projektu „Státní archeologický seznam České republiky“, v jehož rámci se podílel na zpracování území s archeologickými nálezy okresů Brno-venkov, Blansko, Prostějov, Vyškov a Znojmo. ÚAPP Brno je regionálním správcem dat pro okresy Blansko a Znojmo. Průběžně je také doplňována archeologická topografie vybraných katastrů obcí okresu Břeclav a Prostějov, zveřejňovaná postupně v časopisech Jižní Morava a Střední Morava.

Velká pozornost je věnována evidenci a dokumentaci nemovitých archeologických památek. Po okresech Brno-město a Brno-venkov pokračovala v letech 1999-2001 rekognoskace a dokumentace hradisek na okrese Vyškov (projekty MK ČR „Pravěká a časně historická hradiska na Moravě I a II“). Hradiska okresu Prostějov byla zpracována v rámci projektu „Pravěká a časně historická hradiska na Moravě III“ (2006-2008). V letech 2000-2004 byl řešen projekt MK ČR „Evidence a dokumentace mohylníků na Moravě“. Pozornost se soustřeďuje i na letecké snímkování archeologických lokalit, a to jak za účelem prospekce, tak i dokumentace. Ústav tuto aktivitu zajišťuje na své náklady, v letech 2000-2003 s finanční podporou MK ČR (projekt „Využití leteckého průzkumu v archeologii na Moravě“).

Odborní pracovníci ústavu byli řešiteli také dalších vědeckých úkolů, realizovaných v rámci projektů Ministerstva kultury ČR, Grantové agentury ČR a Grantové agentury Akademie věd ČR.

Snahou ústavu je nejenom provádění archeologických výzkumů a jejich základní zpracování, nýbrž i odborné vyhodnocení a především zveřejňování. Pracovníci ústavu publikovali celou řadu odborných prací a přednášeli na našich i zahraničních vědeckých setkáních. Ústav uspořádal či se podílel na organizaci několika tuzemských i mezinárodních konferencí. Potřebu pohotových informací o nových výzkumech plnil ústav od svého založení do roku 2006 pořádáním každoročních dvoudenních přednáškových cyklů „Záchrané archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku“.

Ústav se postupně aktivně zapojil i do vydavatelské činnosti - od roku 1994 převzal vydávání časopisu Pravěk - Nová řada (od druhého ročníku) a od r. 1998 začal vydávat i materiálovou řadu Pravěk - Supplementum. Časopis Pravěk NŘ má v současné době 19 ročníků a v řadě Supplement vyšlo celkem 22 svazků. V roce 2004 byla obnovena edice „Postavy moravské archeologie“ jako další vedlejší řada časopisu Pravěk. Ve spolupráci s Moravským archeologickým klubem a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU jsme dosud vydali tři svazky.

Pracovníci ústavu jsou nebo byli členy následujících redakčních rad archeologických i dalších časopisů: Archeologické rozhledy, Castellologica bohemia, Jižní Morava, Památky archeologické, Pravěk a Pravěk - Supplementum, Rekonstrukce a experiment v archeologii, Thayensia, Vlastivědný věstník moravský. Někteří z nich se podíleli i na výuce studentů na Filozofické a Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně, na Univerzitě Palackého v Olomouci a na Slezské univerzitě v Opavě.

Nepřehlédnutelná je i popularizace dosažených výsledků. Poskytli jsme řadu zpráv a rozhovorů pro denní tisk, časopisy, rozhlas a televizi. Pracovníci ústavu pronesli desítky přednášek pro širokou veřejnost, připravili několik výstav archeologických nálezů a podíleli se na přípravě nových expozic v některých muzeích. V roce 2000 jsme vydali publikaci „Výzkumy - Ausgrabungen 1993-1998“ a v roce 2006 „Výzkumy - Ausgrabungen 1999-2004“, shrnující výsledky činnosti ÚAPP Brno, které jsou určeny jak odborníkům, tak i investorům a zájemcům o archeologii. Od roku 2002 pravidelně vydáváme tematické kalendáře, sestavené z leteckých snímků a plánků pravěkých hradisek z různých regionů; tímto způsobem chceme přiblížit co nejširší veřejnosti vybrané nemovité památky, tvořící nedílnou součást moravské krajiny.

1.3. Organizační a personální struktura ústavu

Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i. má brněnské ústředí, kde se nachází ředitelství, hospodářské oddělení, úsek odborných a technických pracovníků, laboratoř, odborný archiv a knihovna. Detašovaná pracoviště jsou v Prostějově, Vyškově, Zlíně a ve Znojmě.

Přehled dislokace ústavu:

Pracoviště Brno:	Kaloudova 30, 614 00 Brno; tel. a fax: 545242342-44 e-mail: sekretariat@uapp.cz
Pracoviště Prostějov:	Tetín 8, 796 01 Prostějov; tel. a fax: 582347096 e-mail: prostejov@uapp.cz
Pracoviště Vyškov:	Jízdárenská 590, 682 02 Vyškov; tel. 517350773 e-mail: vyskov@uapp.cz
Pracoviště Zlín:	Hrad 1, 763 02 Zlín-Malenovice; tel. 577102892 e-mail: zlin@uapp.cz
Pracoviště Znojmo:	Vídeňská 23, 669 02 Znojmo; tel. a fax: 515261707 e-mail: znojmo@uapp.cz

Přehled pracovníků podle organizační struktury a funkčního zařazení k 31. 12. 2011:

Ředitelství a oddělení ekonomiky a provozu:

Doc. PhDr. Miloš Čížmář, CSc.	ředitel
Vladimíra Kvasničková	personalista, kontrolní činnost
Ing. Andrea Robková	rozpočtář, účetní
Jiří Sotona	referent majetkové správy a dopravy
Martina Vesecká	obchodní referent
Jitka Zugárková	obchodní referent

Oddělení archeologických výzkumů Brno:

PhDr. Martin Geisler	archeolog
Mgr. Jiří Kala	archeolog
Martin Kejzlar	archeologický dělník
Mgr. Petr Kos	archeolog
Mgr. Marek Lečbych	archeolog
Mgr. Andrea Matějčková	archeolog
Mgr. David Parma	archeolog
Mgr. Michal Přichystal	archeolog

Oddělení dokumentace a laboratorního zpracování Brno:

PhDr. Kateřina Geislerová	archeolog
Mgr. Martina Holemá	dokumentátor
Alena Krechlerová	dokumentátor
Mgr. Klára Novotná	konzervátor
Dana Vitulová	dokumentátor

Oddělení archeologických výzkumů Prostějov:

PhDr. Miroslav Šmíd	archeolog
Mgr. Pavel Fojtík	archeolog

Jitka Molčíková dokumentátor
Mariana Trčalová dokumentátor

Oddělení archeologických výzkumů Vyškov:

Mgr. Blanka Mikulková archeolog
Marcela Michalíková dokumentátor
Štěpánka Zbončáková dokumentátor

Oddělení archeologických výzkumů Zlín:

Mgr. Ivan Čižmář archeolog

Oddělení archeologických výzkumů Znojmo:

Bc. David Humpola archeolog
Jana Bauerová dokumentátor
Zuzana Vejtasová, DiS dokumentátor

Základní personální údaje

1. Struktura zaměstnanců v roce 2011 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
archeolog	10,9	2,7	13,6
odborný pracovník – technik, konzervátor		8,5	8,5
archeologický dělník	1,0		1,0
technicko – hospodářský pracovník	1,0	4,0	5,0
Celkem	12,9	15,2	28,1

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31.12.2011

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
střední odborné	1		1	3,2
úplné střední		2	2	6,4
úplné střední odborné	1	9	10	32,3
vyšší odborné		1	1	3,2
vysokoškolské	11	6	17	54,9
Celkem	13	18	31	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2011

Pracovní poměr	Počet	Pracovní poměr	Počet
vznik	1	ukončení	1

4. Mateřská a rodičovská dovolená v roce 2011

MD, RD	Počet	MD, RD	Počet
vznik	1	ukončení	1

1.4. Statutární a dozorčí orgány

Rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Rada ÚAPP Brno má v současnosti toto složení: A. Matějčíková - předsedkyně a tajemnice, M. Čížmář - místopředseda, M. Přichystal, M. Šmíd, L. Jiráň, K. Pieta a J. Unger - členové. Členové Rady instituce se v roce 2011 sešli na dvou jednáních.

Na zasedání Rady 21. 3. byli členové seznámeni s návrhem Výroční zprávy za rok 2010, který byl přijat. Dále byli členové seznámeni s úplným zněním auditorské zprávy, která byla také schválena a přijata. Byl projednán a schválen návrh na rozdělení výsledku hospodaření instituce za rok 2010. Dále byl předložen rozpočet instituce na rok 2011. Členové rady pak projednali návrh Výzkumného záměru a po zapracování připomínek jej doporučili k předložení. Dále byly projednány návrhy 3 grantových projektů ke Grantové agentuře ČR.

Na zasedání Rady dne 22. 9. byli členové seznámeni s činností ÚAPP Brno od posledního zasedání. Dále byly projednány a ověřeny „Zápisy o usnesení schváleném per rollam“, které se týkalo návrhu projektu „Moravská keltská centra na Jantarové stezce“ z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI) k Ministerstvu kultury ČR. Ředitel instituce seznámil členy Rady s návrhem nového volebního řádu Rady instituce; návrh byl přijat.

Dozorčí rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Dozorčí rada Ústavu archeologické památkové péče Brno měla do 31. 8. 2011 toto složení: T. Drobný - předseda, B. Mikulková - místopředsedkyně, I. Poledňák, V. Božek, J. Fiedlerová – členové. Členové dozorčí rady se sešli na dvou zasedáních a to 31. 3. a 27. 9. 2011. Ve složení dozorčí rady došlo ke dni 31. 8. 2011 ke změně – na svou funkci rezignoval Mgr. Tomáš Drobný.

Na zasedání 21. 3. byli členové seznámeni a vzali na vědomí zprávu o činnosti a Výroční zprávu ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2010. Dále vzali na vědomí návrh rozpočtu na rok 2011 a projekt institucionální podpory na léta 2012 – 2016. Mgr. T. Drobný seznámil přítomné s návrhem zprávy o činnosti dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i., ke zprávě nebyly žádné připomínky a zpráva byla předložena zřizovateli a řediteli ÚAPP Brno, v.v.i.

Na zasedání 27. 9. byli členové seznámeni a vzali na vědomí zprávu o činnosti ÚAPP Brno, v.v.i. za období od posledního zasedání dozorčí rady, dále dozorčí rada vzala na vědomí zprávu o hospodaření za 1. pololetí 2011. Mgr. B. Mikulková seznámila přítomné s návrhem zprávy o činnosti dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i., ten byl projednán, schválen a předložen zřizovateli a řediteli ÚAPP Brno, v.v.i.

1.5. Informace o změnách zřizovací listiny

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006.

Usnesením č. 1108/07/Z 16 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 22. 2. 2007 schválen dodatek č. 1 ke zřizovací listině a dále usnesením č. 1440/07/Z 21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 8. 11. 2007 schválen dodatek č. 2. S účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno „Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce“.

V roce 2011 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

2. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE V ROCE 2011

Zhodnocení výsledku hospodaření a finanční situace

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Organizace je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

1. Přehled o výnosech a nákladech

Tržby z prodeje služeb	10 258 tis. Kč
Tržby za prodej publikací	52 tis. Kč
Nedokončená výroba	403 tis. Kč
Aktivace vnitroorganizačních služeb	941 tis. Kč
Ostatní výnosy	98 tis. Kč
Dotace	7 993 tis. Kč
Výnosy celkem	19 745 tis. Kč
Spotřeba materiálu	813 tis. Kč
Spotřeba energie	195 tis. Kč
Náklady na tisk publikací	69 tis. Kč
Opravy a udržování	212 tis. Kč
Cestovné	1 174 tis. Kč
Ostatní služby	4 967 tis. Kč
Mzdové náklady	9 053 tis. Kč
Zákonné sociální pojištění	2 751 tis. Kč
Zákonné sociální náklady	426 tis. Kč
Daně a poplatky	72 tis. Kč
Odpis pohledávky	55 tis. Kč
Ostatní náklady	453 tis. Kč
Odpisy dlouhodobého majetku	282 tis. Kč
Náklady celkem	20 522 tis. Kč
Výsledek hospodaření	- 777 tis. Kč

V roce 2011 probíhaly některé rozsáhlejší výzkumy, které si vyžádaly zvýšené náklady zvláště na výkopové a geodetické práce:

Malenovice – Otrokovice, silnice I/49 - výnosy 392 tis. Kč, náklady 497 tis. Kč

Zástřizly, rybník – výnosy 150 tis. Kč, náklady 517 tis. Kč

Mimořádné náklady v roce 2011:

55 tis. Kč odpis pohledávek – zastavení exekuce pro nedostatek majetku

110 tis. náklady právního zastoupení obci Velatice - soudní spor s obcí Velatice o úhradu nákladů archeologického výzkumu pro stavbu rodinných domů rozhodnut v neprospěch ÚAPP

Přes dosažení vysokých tržeb z prodeje služeb (141% proti plánovaným) zvýšené náklady v roce 2011 způsobily ústavu ztrátu 777 tis. Kč. Tuto ztrátu v plné výši kryje rezervní fond.

2. Přehled o zdrojích financování

Tržby za vlastní výkony a zboží	10 310 tis. Kč
Dotace zřizovatele na činnost	6 250 tis. Kč
Dotace NPÚ, Program podpory ZAV	409 tis. Kč
Dotace GA ČR, dotace VaV	723 tis. Kč
Dotace ESF „Internetová encyklopedie dějin Brna“	611 tis. Kč
Dotace celkem	7 993 tis. Kč

3. Přehled fondů k 31.12.2010

	Stav k 31.12.2011
Fond sociální	261 tis. Kč
Fond rezervní	961 tis. Kč
Fond reprodukce majetku	1 830 tis. Kč

4. Přehled o čerpání dotací

V roce 2011 byly čerpány dotace v celkové výši 7 993 tis. Kč.

- Dotace zřizovatele – Jihomoravský kraj

dotace celkem 6 250 tis. Kč čerpáno: 6 250 tis. Kč

- Dotace z Programu podpory ZAV – Národní památkový ústav

dotace celkem 409 tis. Kč čerpáno: 409 tis. Kč

- Dotace GA ČR

projekt *Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov - Mořice*

dotace celkem 426 tis. Kč čerpáno: 426 tis. Kč
z toho: mzdové náklady 130 tis. Kč 130 tis. Kč

projekt *Mocenská centra doby laténské na Moravě*

dotace celkem 297 tis. Kč čerpáno: 297 tis. Kč
z toho: mzdové náklady 120 tis. Kč 120 tis. Kč

- Dotace ESF

projekt *Internetová encyklopedie dějin Brna*

dotace celkem 611 tis. Kč

z toho: mzdové náklady 444 tis. Kč

čerpano: 611 tis. Kč

444 tis. Kč

3. STANOVISKO RADY INSTITUCE A DOZORČÍ RADY K NÁVRHU ZPRÁVY O ČINNOSTI ÚAPP BRNO V ROCE 2011

Rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i. projednala „per rollam“ koncept Výroční zprávy za rok 2011 včetně Zprávy auditora a schválila jej.

Dozorčí rada se vyjadřuje k návrhu zprávy o činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i. za uplynulý rok dle § 19 odst. 1 písm. i) zákona č.341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích a své vyjádření předkládá řediteli a radě instituce.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. projednala na své schůzi dne 3. 4. 2012 návrh Zprávy o činnosti ÚAPP Brno v roce 2011 a vzala jej na vědomí.

4. ZPRÁVA AUDITORA

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST

registrovaná Komorou auditorů České republiky

Pod Kaštany 23, 616 00 BRNO

zapsána KS v Brně, odd.C, vložka 1603

Zkrácená zpráva auditora

**o ověření roční účetní závěrky k 31.12.2011
pro účely výroční zprávy**

veřejné výzkumné instituce:

ÚSTAVU ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO

se sídlem v Brně, Kaloudova 30

Odpovědný auditor:

Auditia, spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno

- zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603
- registrována Komorou auditorů – oprávnění č. 006 z 19.4.1993

Auditoři: Ing. Jiří Vrba

oprávnění: č. 0064 z 29.6.1990

Vymezení odpovědnosti za účetní závěrku a popis rozsahu auditu

Za sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky v souladu s českými účetními předpisy odpovídá statutární orgán účetní jednotky. Součástí této odpovědnosti je navrhnout, zavést a zajistit vnitřní kontroly nad sestavováním a věrným zobrazením účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou, zvolit a uplatňovat vhodné účetní metody a provádět dané situaci přiměřené účetní odhady.

Naší odpovědností je vyjádřit na základě auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky.

V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické požadavky a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení rizik významné nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřních kontrol. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Výrok auditora k účetní závěrce

K datu předání auditorské zprávy nedošlo dle prohlášení vedení účetní jednotky k žádným významným událostem, které měly být promítnuty v účetní závěrce a mohly by ovlivnit její vypovídací schopnost a celkovou prezentaci, případně ovlivnit druh výroku.

Při auditu byly zhodnoceny zvolené účetní metody a odhady, včetně vypovídací schopnosti poskytovaných informací z pohledu uživatele účetní závěrky. Zvolené účetní metody byly posouzeny jako odpovídající včetně zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsme přesvědčeni, že důkazní informace, které jsme získali, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření výroku:

podle našeho názoru podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví veřejné výzkumné instituce: Ústav archeologické památkové péče Brno k 31.12.2011, a výsledku hospodaření (a peněžních toků) za rok končící 31.12.2011 v souladu s českými účetními předpisy.

Poznámka:

Tato zkrácená zpráva je vydávána výhradně pro účely jejího předložení do výroční zprávy zpracovávané v.v.i. za rok 2011 a povinností doložit výrok auditora k účetní závěrce v souladu s § 30, odst. 4 písm. g) zákona č. 341/2005 Sb., ve znění pozdějších změn.

Tato zpráva je přiměřeně zkrácena a neobsahuje auditované účetní výkazy, jako Zpráva nezávislého auditora o ověření roční účetní závěrky k 31.12.2011, která bude předána statutárnímu orgánu podle platných zásad stanovených zákonem o auditorech a Komoře auditorů ČR.

V Brně dne 9.3.2012

AUDITIA spol. s r.o.
auditorské a poradenské služby
DIČ: CZ18827853
Pod Kaštany 23, 616 00 Brno

Ing. Jiří Vrbá
auditor

ředitel a jednatel společnosti

5. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ A EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2011 se pracovníci ústavu podíleli na řešení 3 vědeckých projektů:

1. „Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov - Mořice“

- poskytovatel: Grantová agentura ČR (č. 404/09/0618)
- řešitel: A. Matějčková
- termín: 2009-2011

Řešení grantového projektu bylo završeno odevzdáním rukopisu stejnojmenné publikace do tisku. Práce bude zveřejněna jako 24. svazek materiálové řady Pravěk-Supplementum.

2. „Mocenská centra doby laténské na Moravě“

- poskytovatel: Grantová agentura ČR (č. P405/10/1209)
- řešitel: M. Čižmář
- termín: 2010-2012

V průběhu druhého roku plnění projektu pokračoval nedestruktivní výzkum lokality v Němčicích formou geofyzikální prospekce (3,7 ha), přičemž byly zjištěny mimo jiné příznaky také jeden kruhový příkop s hrobem a pět čtvercových příkopů, které lze pravděpodobně na základě analogií interpretovat jako svatyně. Těžištěm plnění projektu ovšem byly práce na podrobném zpracování z celoevropského hlediska nejdůležitějších tří kategorií nálezů z obou mocenských center. Komentovaný katalog mincí z Němčic byl předán do tisku a práce pokračovaly i na tématu skleněných předmětů a spon z Němčic a ze Starého Hradiska. K již hotovému katalogu skel z Němčic přibyl katalog skleněných předmětů ze Starého Hradiska a byl dokončen i katalog spon z obou lokalit; pokračovalo také zpracovávání mincí ze Starého Hradiska. Do tisku byly předány studie o figurální a lidské plastice a filigránovém šperku z Moravy, jejichž nálezy pocházejí především z Němčic. Pro bližší posouzení obou mocenských center v kontextu osídlení širšího regionu byl již v prvním roce řešení projektu sestaven soupis současných nížinných sídlišť ve vzdálenosti do 20 km od nich a cílenými povrchovými sběry byly z nich i v minulém roce získávány nové nálezy. V oblasti odborného teoretického zpracování byla publikována řada prací, kterými byly zpřístupňovány evropské odborné veřejnosti nové informace o sledované problematice a rovněž bylo předneseno několik referátů na našich i zahraničních konferencích.

3. „Internetová encyklopedie dějin Brna“

- poskytovatel: Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (č. CZ 1.07/2.4.00/12.0053)
- řešitel: Masarykova univerzita Brno, ÚAPP Brno vystupuje jako „Partner“
- termín: 2010-2012

ÚAPP Brno je do projektu zapojen spolu s dalšími odbornými pracovníky z brněnských i mimobrněnských vědeckovýzkumných, kulturních a vzdělávacích institucí. Výstupem projektu je pomocí vzájemně propojených hesel poskytnout uživatelům z řad odborníků i veřejnosti informace z brněnské historie. Cílem naší instituce je vytvořit databázi záchranných archeologických výzkumů ÚAPP Brno od jeho založení do současnosti v sekci Archeologie. Během roku 2011 jsme vložili záznamy o archeologických výzkumech z let 1995-2002 včetně vybraných obrazových příloh. Pro Muzeum města Brna jsme začali připravovat podklady pro vkládání ploch výzkumů ÚAPP Brno do digitálních map, které budou součástí Internetové encyklopedie.

ÚAPP Brno také dlouhodobě spolupracuje s Moravským zemským muzeem při řešení výzkumného záměru MZM „Keltská mocenská centra na Moravě“.

Od roku 1994 vydává ÚAPP Brno obnovený časopis *Pravěk*–Nová řada (od 2. ročníku) a od roku 1998 jeho materiálovou řadu *Pravěk-Supplementum*. V roce 2004 byla obnovena edice „Postavy moravské archeologie“ jako další vedlejší řada časopisu *Pravěk*. Ve spolupráci s Moravským archeologickým klubem a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně jsme dosud vydali tři svazky (I. L. Červinka, F. Vildomec – V. Vildomec, J. Knies).

V roce 2011 vyšel další ročník *Pravěku* - *Pravěk* NŘ 19/2009 a následující se připravuje do tisku. V řadě *Pravěk – Supplementum* jsme vydali 22. svazek s prací D. Parmy „Sídlní areály střední a mladší doby bronzové z trasy dálnice D 1 u Vyškova. Katalog – část 1“, která předkládá soubor pramenů k poznání střední a mladší doby bronzové, získaných při stavbě dálnice v letech 2002-2003. Představuje první z několika důležitých nálezových souborů z trasy dálnice D 1, které budou postupně v řadě *Pravěk – Supplementum* publikovány. Do tisku jsou připraveny dva další, a to pohřebiště se šňůrovou keramikou a pohřebiště se zvoncovitými poháry.

6. PRŮZKUMY, VÝZKUMY A DOKUMENTACE V ROCE 2011

6.1. Pozitivní terénní akce

V roce 2011 bylo provedeno celkem 319 záchranných výzkumů a dohledů, z toho 78 pozitivních.

Z *Programu podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR* byla v roce 2011 poskytnuta celková dotace ve výši 409 000 Kč na částečnou úhradu nákladů vzniklých v souvislosti s výzkumy při stavebních akcích v Blažovicích, Velaticích (okr. Brno-venkov), v Černé Hoře a Sudicích (okr. Blansko), Milovicích (okr. Břeclav) a Mašovicích (okr. Znojmo).

BLAŽOVICE (okr. Brno-venkov)

Pod Kostelem – výstavba RD (M. Přichystal – 1, D. Parma - 2)

1. Parcela č. 657/6. Podařilo se částečně nebo dokonce úplně odkrýt 5 charakteristických laténských chat nepravidelně obdélníkového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou pod úroveň terénu a 2 blíže nedatovatelné kúlové jámy. Kromě obvyklých zlomků keramických nádob, mazanice a zvířecích kostí bylo z výplně objektů vyzvednuto také několik železných předmětů, kus švartnového náramku a celý korál ze žlutého opakního skla, zdobený čtyřmi modrobílými vrstvenými očky. V horní části zásypu jedné chaty byl mimoto objeven mohutný blok litotamniového vápence. Jak prokázal loňský nález polotovaru, byla tato surovina příležitostně využívána místními obyvateli při výrobě žernovů.

2. Parcela č. 658/23. Identifikován byl jediný zahloubený objekt s nepočetnými nálezy datovatelnými pouze rámcově do pravěkého období. Lze předpokládat, že jde o součást rozsáhlého sídliště z doby laténské, římské a raného středověku, zjištěného v lokalitě opakovaně při jednotlivých stavebních akcích.

BRNO-BOSONOHY (okr. Brno-město)

Pražská ul. – vodovod (M. Přichystal)

Při záchranném archeologickém výzkumu vyvolaném výstavbou přírodního a zásobovacího řadu Bosonohy – VDJ Kamenný vrch byly ve východní části Pražské ulice odkryty 2 sídlištní jámy ve vzájemné superpozici, z nichž mladší obsahovala početnou kolekci zlomků keramických nádob velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí, starší pak byla zcela bez nálezů.

BRNO-ČERNOVICE (okr. Brno-město)

Černovická terasa – CTPark Brno, technické vybavení území (P. Kos)

Během budování inženýrských sítí a komunikací bylo zachyceno pět archeologických objektů. Pravěkému období náležely pravděpodobně pouze dva objekty; v zásypu jednoho z nich byly nalezeny drobné zlomky keramiky, snad z období eneolitu.

BRNO-KNÍNIČKY (okr. Brno-město)

Hrázní ul. – areál Maximus Resort (M. Přichystal)

Při výstavbě areálu byly zjištěny tři sídlištní objekty. Dva z nich byly na základě vyzvednuté keramiky datovány do kultury s moravskou malovanou keramikou, třetí objekt pak kvůli absenci materiálu nelze časově zařadit. V bezprostředním jižním sousedství sledované parcely byly v roce 2009 prozkoumány rovněž tři sídlištní jámy kultury s MMK a zásobní jáma z mladší doby hradištní (viz *Výroční zpráva 2009*).

BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)

Holzova ul. – stavba RD (P. Kos)

Při hloubení základů pro rodinný dům p. Kuby byly narušeny zásypy dvou menších objektů zahloubených do spraše. Kvůli absenci nálezového materiálu je nebylo možné blíže datovat.

BRNO-NOVÝ LÍSKOVEC (okr. Brno-město)

***Kamenný vrch – vodovod* (M. Přichystal)**

Při výstavbě přírodního vodovodního řadu bylo na východním okraji panelového sídliště Kamenný vrch zjištěno pod vrstvami stavebních navážek 7 sídlištních jam, z nichž 6 bylo možné na základě získaného materiálu datovat do kultury s lineární keramikou.

BRNO-PONAVA (okr. Brno-město)

***Staňkova 8 – statické zajištění domu* (M. Přichystal)**

Pracovníci ÚAPP Brno byli Policií ČR informováni o náhodném nálezů lidských kosterních pozůstatků ve sklepních prostorách domu. Následná prohlídka prokázala, že vyzvednutý antropologický materiál má archeologický kontext a byl zde proto uskutečněn záchranný výzkum, při němž bylo zjištěno narušení novověkého hromadného hrobu. Kvůli betonové podlaze bylo možné odkrýt jen malou výseč hrobové jámy, v níž byly zjištěny pozůstatky celkem 12 osob, a to výhradně mladých mužů ve věku od 20 do 30 let. Jednomu z nich byla krátce před smrtí chirurgicky amputována levá noha, další pak opět nedlouho před skolem utrpěl tříštinovou zlomeninu levé pažní kosti. U koster ani v zásypu nebyly zjištěny žádné předměty, což nasvědčuje tomu, že zesnulí byli pochováni buď nazi, nebo jen v jednoduchých plátěných oděvech. Uvedená skutečnost brání přesnějšímu datování, které se tak opírá pouze o poznatek, že nejspíše neoznačený a dávno zapomenutý hrob byl porušen již při kopání základů pro stávající dům, vybudovaný mezi léty 1874-1876, a musí být proto starší. Obecně hrob svým uspořádáním odpovídá hromadným pohřbům vojáků zemřelých v důsledku zranění nebo infekční choroby. Z časového hlediska je významná přítomnost chirurgické amputace, která byla rozšířená až od 18. století. Nejpravděpodobnější možností se jeví zařazení hrobu do období napoleonských válek. Po bitvě u Slavkova bylo město raněnými a mrtvými doslova zaplaveno a v mnoha stálých i provizorních špitálech a lazaretech umíraly tisíce vojáků nejen na následky zranění, ale především v důsledku epidemií tyfu a úplavice. Zařazení hrobu do zimy na přelomu roku 1805/1806 výrazně podporuje zmínka o zřízení provizorního špitálu v parku Lužánky, vzdáleném jen asi 200 m. Jižní konec dnešní Staňkovy ulice, tehdy první pole za hranicí parku, tak představoval nejbližší vhodné místo pro pohřbení zde zemřelých vojáků. *Obr. 1.*

BRNO-STARÝ LÍSKOVEC (okr. Brno-město)

***Kroupova ul. – kanalizace* (M. Přichystal)**

Při záchranném archeologickém výzkumu vyvolaném dobudováním oddílného kanalizačního systému v městské části Starý Lískovec byla ve středním úseku ulice Kroupova zjištěna pravěká kulturní vrstva, do níž byla zahlobena blíže nedatovatelná hliněná pec a kulová jáma.

ČERNÁ HORA (okr. Blansko)

***Selkov – stavba RD* (M. Přichystal)**

Na základě upozornění ing. K. Odehnala byl proveden záchranný archeologický výzkum objektů narušených neoznámenou výstavbou dalšího rodinného domu na známé lokalitě „Selkov“. Celkem bylo zdokumentováno 5 sídlištních objektů, které bylo možné na základě získaného materiálu datovat do kultury s lineární keramikou. V jednom případě šlo o prostorově rozsáhlou zahlobeninu typu hliníku, k níž přiléhaly 2 hliněné pece se dny vyloženými lomovými kameny.

DIVÁKY (okr. Břeclav)

Padělky za humny – zemědělská činnost (P. Kos – T. Mořkovský)

Záchranný výzkum na středohradištním a mladohradištním pohřebišti pokračoval v červenci 2011 dvanáctou sezónou. Bylo postupováno systémem sond s cílem vymezit pohřebiště na západní straně. Sondy o šířce 0,3 m byly hloubeny v odstupu 1,5 m ve směru S-J. V sondách byly rozpoznávány hrobové jámy. Bylo prozkoumáno 12 hrobů ze střední doby hradištní, dva z nich byly výklenkové. V několika hrobech nalezeny stopy dřevěných konstrukcí. V hrobě 206 byl mrtvý obložen několika kameny. Z hrobové výbavy byly nejčastěji nalézány nože. Ve třech hrobech byly nalezeny šperky (náušnice, korálky, gombík). V hrobě 211 nalezeny ostruhy a v hrobě 214 železné kopí. Pohřebiště dále pokračuje západním směrem. Pravděpodobně se jedná již pouze o středohradištní fázi pohřbívání, protože při výzkumu nebyly již dvě sezóny nalezeny žádné mladohradištní hroby.

DOMAŠOV (okr. Brno-venkov)

Intravilán – ČOV a kanalizace (M. Přichystal)

V jihovýchodní části intravilánu byly zjištěny kulturní vrstvy s vrcholně středověkou a především novověkou keramikou a doklady perleťářské výroby.

DRŽOVICE (okr. Prostějov)

Areál ZD Vrahovice – bioplynová stanice (M. Šmíd)

Místo výzkumu se nachází na okraji druhé terasy říčky Romže a je součástí známé archeologické lokality „Díly odvahoviční“, čemuž odpovídá i hustota zjištěného pravěkého osídlení. Sedm desítek prozkoumaných objektů poskytlo doklady o osídlení místa od staršího neolitu (kultura s lineární keramikou) přes eneolit (jordanovská kultura, kultura nálevkovitých pohárů, kultura zvoncovitých pohárů), dobu bronzovou (mohylová a lužická kultura) až do starší doby železné (platěnická kultura). Za zcela mimořádnou záležitost je nutné považovat kostrový hrob z baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů, který je, pomineme-li baalberské hroby z vrchu Kosíře, prvním regulérním hrobem z území Moravy. Antropologický materiál získaný výzkumem mladších objektů dovoluje uvažovat o tom, že zmíněný hrob byl součástí menšího pohřebiště. *Obr. 2.*

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Strategická průmyslová zóna – technologický park (M. Šmíd)

Pravěké osídlení zachycené na ploše určené k výstavbě areálu technologického parku navazuje na skupinu objektů ze starší doby bronzové, prozkoumanou v roce 2008 v poloze Na větřáku v prostoru vnitřní kruhové křižovatky a jeho pokračováním jsou i objekty odkryté na komunikaci běžící podél severní hranice zkoumané plochy. Kolekce keramiky získané výzkumem sídliště starší doby bronzové v poloze Na větřáku patří únětické kultuře. Ta vykazuje určitou chronologickou sekvenci s patrnými reminiscencemi pozdního eneolitu, které lze jen obtížně blíže kulturně specifikovat. Je zřejmé, že materiál z nově objeveného sídliště zhruba odpovídá struktuře nálezů ze známého pohřebiště nitranské kultury v poloze Zdražilovsko. To se nachází 750 m od místa aktuálního výzkumu směrem k SZ. Nově získané poznatky naznačují, že osídlení z přelomu pozdního eneolitu a starší doby bronzové pokračuje právě směrem k SZ, tedy směrem k uvedenému pohřebišti. Potvrdí-li se tato naše domněnka, půjde z pohledu archeologické památkové péče o nejvýznamnější zjištění, učiněné v areálu dnešní průmyslové zóny od doby objevení nitranského pohřebiště. *Obr. 3.*

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Strategická průmyslová zóna – dopravní infrastruktura (M. Šmíd)

Zachycené pravěké osídlení navazuje na osídlení z přelomu pozdní doby kamenné a starší doby bronzové, registrované v prostoru kruhové křižovatky a na ploše technologického parku. Nálezy z trasy komunikace obsahují keramiku se znaky pozdní doby kamenné (jedná se především o výzdobné prvky, v jednom případě i s použitím otisku šňůry). Je proto pravděpodobné, že jádro osady nitranské kultury, s níž souvisí rozsáhlé a jen zčásti prozkoumané pohřebiště, se nachází severně až severozápadně od právě zkoumaného místa, tedy blíže uvedenému pohřebišti. Poměrně nevýrazné osídlení na východním okraji komunikace souvisí s osídlením polohy v době lužických popelnicových polí, které bylo zjištěno již v roce 2009 při přeložce toku říčky Mojeny.

HROTOVICE (okr. Třebíč)

Horní rybník – oprava a odbahnění (M. Přichystal)

U pravého (jihozápadního) břehu byly zjištěny zahloubené objekty (menší jámy, žlaby a dřevěné kůly) a kulturní vrstvy, které vedle pozdně středověkého až novověkého materiálu obsahovaly jako příměs i keramiku z mladší až pozdní doby hradištní a vrcholného středověku. *Obr. 4.*

HULÍN-CHRÁŠTANY (okr. Kroměříž)

Intravilán – vodovod (I. Čižmář)

Archeologické situace byly zachyceny na dvou místech ve středu místní části Chrástany. V prvním výkopu byly zdokumentovány propálené vrstvy datované podle keramiky do středověkého období 14-15. století. V druhé sondě byl prozkoumán zahloubený objekt datovaný do 15. století, narušený z jedné strany vrstvou novověkých navážek.

HULÍN-ZÁHLINICE (okr. Kroměříž)

Intravilán, parc. č. 54/7 – stavba RD (I. Čižmář)

Po skryvce ornice v prostoru stavby, která proběhla bez archeologického dohledu, bylo z plochy sesbíráno větší množství zlomků keramiky datovaných do doby laténské. Vyšlo najevo, že v místě skryvky býval původně mírný svah, některé zahloubené objekty byly tedy částečně poničeny a deponovány na přilehlou hromadu, která se tak stala vydatným zdrojem archeologického materiálu. Následně se v ploše podařilo prozkoumat několik objektů kultury s lineární keramikou, které obsahovaly kromě keramiky také kopytovitý klín a několik kamenných nástrojů. Dále byly zjištěny tři laténské zahloubené chaty obdélného půdorysu s vnitřní kůlovou konstrukcí. Při výzkumu se podařilo získat také několik fragmentů železných spon. Keramiku lze díky nepravidelně rozpadlému a šikmému svislému rýhování datovat spíše do pozdního laténu. Při začišťování podlah jednotlivých chat byly zachyceny drobné kůlové jamky představující stopy po umístění vnitřního vybavení. Prozkoumané sídliště leží na levém břehu řeky Mojeny a je možné ho dávat do souvislosti s pouze 200 m vzdálenou lokalitou „U mlýna“, kde se podařilo v letech 1989-90 prokopat část laténské sídliště datovaného také do pozdního laténu.

HULÍN-ZÁHLINICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – vodovod (I. Čižmář)

Během výstavby vodovodu bylo v profilu výkopu zjištěno šest sídlištních objektů. Lokalita se nachází ve východní části intravilánu Záhlavic. Pravěké sídliště je situováno na nepatrném západním svahu, v nadmořské výšce 198 m. Pod vrstvou ornice se nacházely 4 objekty patřící sídlišti kultury s lineární keramikou, jeden objekt náležel kultuře s moravskou malovanou keramikou a jeden objekt se nepodařilo přesněji zařadit.

CHRUDICHROMY (okr. Blansko)

Čtvrť – polní cesty (D. Parma)

V celé délce komunikací se podařilo dokumentovat jediný zahloubený objekt s keramickým inventářem kultury s moravskou malovanou keramikou. Lze předpokládat, že jde snad o okraj většího, dosud neznámého neolitického sídliště.

IVANČICE (okr. Brno-venkov)

***Boží hora – obchodní centrum TESCO* (P. Kos)**

Během terénních úprav byl zjištěn relikv kulturní vrstvy nebo většího objektu z období pozdního eneolitu. Některé zlomky keramiky umožňují jeho přesnější zařazení do konečného vývojového stadia kultury zvoncovitých pohárů.

IVANČICE (okr. Brno-venkov)

***Intravilán – kanalizace* (P. Kos)**

Při hloubení sítě rýh pro novou kanalizaci byly na okraji Ivančic odkryty v ulici U Malovaného mlýna pozůstatky mlýnského náhonu a jednoho menšího odpadního objektu, který obsahoval zlomky keramiky z 15. stol. Uvnitř městských hradeb prošla na Komenského náměstí rýha mocným souvrstvím z období vrcholného a pozdního středověku, aniž by zachytila výrazněji zahloubené objekty ze středověkého vývoje města.

KELNÍKY (okr. Zlín)

***Intravilán – polní cesta Pv2* (I. Čižmář)**

V trase skrývky bylo prozkoumáno celkem 7 sídlištních objektů. Nejstarší z nich lze datovat podle zlomků keramiky již na přelom 11.-12. století. Do tohoto období patří i nález kamenného hlazeného artefaktu s provrtem (brousek?). Z drobných nálezů lze dále jmenovat např. keramické provrtné kolečko (přeslen, setrvačnick), keramický korálek či kroužek z bleděmodrého skla. Velká část nádob z jednoho objektu byla na dně opatřena hrnčířskými značkami. Výzkumem se podařilo prokázat, že v místě dnešní obce Kelníky (první písemná zmínka pochází až z roku 1372) existovalo osídlení již na přelomu 11. a 12. století.

KETKOVICE (okr. Brno-venkov)

***Kostel sv. Kateřiny Alexandrijské – sanace* (P. Kos)**

Během sanačních prací, které provázely liniové výkopy kolem kostela, byly zachyceny objekty a vrstvy z období vrcholného středověku a časného novověku. Situace se netýkala budovy kostela, ale původního středověkého jádra obce.

KOVALOVICE (okr. Brno-venkov)

***Díly, Na rovinách – dálkový kabel* (M. Přichystal)**

V trase výstavby dálkového telekomunikačního kabelu Sivice – Stará Pošta byl zjištěn sídlištní objekt kultury s moravskou malovanou keramikou v trati „Díly“ a 3 sídlištní jámy z doby římské v trati „Na rovinách“.

KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

***Kralický háj – areál Žaluzie NEVA* (P. Fojtík)**

Místo odkryvů na jihovýchodním okraji prostějovské průmyslové zóny se nachází blízko současného koryta říčky Valové – převážnou část plochy tak tvořila inundace v těsné blízkosti původního meandru tohoto toku. Místo samé tak bylo pro lidské aktivity v pravěku nevhodným a tedy nevyužitým. Na okraji zaplavované plochy byly zjištěny stopy středověkého osídlení, a to zejména ve formě kulových jam a žlabů, které indikují existenci ohrazení – snad vymezení původních parcel – nepochybně souvisejících se zaniklou středověkou osadou Stará Ves u Prostějova. Podloží bylo zachyceno pouze na jihozápadním

okraji skryté plochy a vedle objektů středověkých zde bylo odkryto též několik situací z doby trvání kultury s lineární keramikou (dvě větší těžební jámy - hliníky a skupina kůlových jamek), tj. z období neolitu, který je jednou z nejvýznamnějších a zároveň nejvýraznějších komponent osídlení „Kralického háje“. Mezi získanými nálezy zaujme především kolekce tří středověkých stříbrných mincí – pražského groše Václava IV. (1378-1419), brněnské městské ražby Albrechta Rakouského (1423-1439) a württemberského feniku vévody Christofa (1550-1568).

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Osvoboditelů/Velehradská – Výstaviště Floria (D. Parma)

V areálu bývalých Rybalkových kasáren se podařilo zjistit zcela novou archeologickou lokalitu. Archeologicky pozitivní byly dvě oddělené plochy v rámci budovaných komunikací. V severní části první z nich byla odkryta část sídliště z doby římské. Nejvýraznější jsou 4 větší zahloubené objekty, z nichž jeden můžeme díky charakteristické vnitřní kůlové konstrukci považovat za zbytek zahloubené chaty. Běžné sídlištní nálezy doplňuje relativně početná provinciální keramika, několik zlomků bronzových spon a stříbrný římský republikánský denár (kolem 63 př.n.l.). Zajímavé jsou nálezy celých psích skeletů či jejich částí. Stejně lze datovat i pozůstatek komorové horizontální, pravděpodobně hrnčířské pece. Jistou zajímavost představuje tuhový střep laténského stáří se stopami reutilizace. V jižní části první plochy se nacházela menší koncentrace objektů raně středověkého stáří a část jediného porušeného objektu kultury s moravskou malovanou keramikou. Pětice běžných sídlištních objektů a část mělce zahloubené čtvercové chaty se zbytkem otopného zařízení obsahovaly obvyklý sídlištní materiál zařaditelný nejspíše do středohradištního období. Pozoruhodný je opět evidentně reutilizovaný zlomek figurálně zdobené římské keramiky terra sigillata z výplně jednoho z objektů. Specifická situace byla zachycena v druhé oddělené ploše, kde byly do hrubého jílového a šterkového podloží zahloubeny nepravidelné objekty; nálezy či jiné stopy antropogenní aktivity ve výplních byly zcela ojedinělé. Jejich interpretace je velmi problematická, přímá souvislost s pravěkým osídlením je však nepravděpodobná. *Obr. 5, 6.*

KROMĚŘÍŽ-HRADISKO (okr. Kroměříž)

Intravilán, parc. č. 7/2 – stavba RD (I. Čižmář)

Lokalita se nachází jen necelých 150 m jihovýchodně od reliktů opevnění známé lokality Hradisko u Kroměříže. Při sledování výkopů pro základy byly na profilech zachyceny zahloubené sídlištní objekty. Keramický soubor datuje tyto jámy do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Další komponentou zjištěnou při výzkumu byla věteřovská kultura starší doby bronzové. Nejmladší objekty pak náležejí kultuře lužických popelnicových polí (lužické fázi) a potvrzují tak osídlení mimo areál vlastního hradiště, jehož opevnění vzniklo patrně v mohylové kultuře doby bronzové.

KUROVICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – vodovod (I. Čižmář)

Dokončení výzkumu z roku 2010 (viz *Výroční zpráva 2010*). Během výzkumu v roce 2011 byly zjištěny archeologicky pozitivní situace celkem v 6 sondách (startovacích jámách pro vodovod). Ve čtyřech případech (sondy S3, S4, S6) byly jednotlivé profily pouze vzorkovány z toho důvodu, že zde byly zachyceny pouze navážkové kontexty z období 17.-19. století obsahující keramické zlomky, úlomky zvířecích kostí a cihel. V sondě S1 bylo zachyceno propálené souvrství, ze kterého se však nepodařilo získat žádný chronologicky citlivý materiál. Souvrství bylo zachycené cca v 1 m hloubce od stávajícího terénu. Jedná se patrně o pozůstatky základů vyhořelého stavení, které není zaznačeno v žádné z map vojenského mapování od r. 1764, užívání tohoto stavení lze proto klást do 1. pol. 18. století a dříve.

Poblíž byla zachycena velká stavební jáma s kumulací novověké keramiky (cca 17. století). V sondě S5 nedaleko tvrze byl získán masivní okrajový střep z velké zásobnicové nádoby datovaný do 15. století. O něco zajímavější situace se naskytla po začištění profilu v sondě S2 poblíž místní tvrze. Zde byla zachycena tmavá vrstva obsahující keramické zlomky datované do pozdně středověkého období. Nelze bohužel přesně určit účel objektu, může se však jednat o součást příkopu probíhajícího okolo tvrziště.

LITOSTROV (okr. Brno-venkov)

Intravilán – ČOV a kanalizace (M. Přichystal)

Ve střední části intravilánu byla zjištěna sídlištní vrstva se středověkou keramikou.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

Pšeničné – stavba RD (D. Humpola)

1. Parcela č. 718/23. Prozkoumáno 9 zahlučených objektů, z nichž pět náleží sídlišti kultury s lineární keramikou. Zbylé objekty neobsahovaly žádné nálezy.
2. Parcela č. 718/52. V ploše budovaného rodinného domu bylo prozkoumáno 28 zahlučených objektů. Po laboratorním zpracování nálezů se podařilo dva objekty přiřadit horákovské kultuře a jeden kultuře s moravskou malovanou keramikou. První horákovský objekt lze interpretovat jako zahlučené otopné zařízení s kamenným závalem v zásypu. Druhý je sídlištní jáma podlouhlého tvaru, jejíž horní polovina byla jednorázově zaplněna materiálem z pravděpodobně destruované textilní dílny. Z tohoto zásypu se podařilo zrekonstruovat přes 50 Jehlancovitých závaží a také zde bylo značné množství zlomků omazů a tepelně deformovaných nádob.

MILOVICE (okr. Břeclav)

Intravilán – rekonstrukce RD č. 62 (P. Kos)

Během rekonstrukce koupelny byla objevena mohutná zemnice s trámovými kapsami a štětovanou úrovní z období vrcholného středověku. Pravěkému období náleželo souvrství s atypickými zlomky keramiky, které bylo odkryto během rozšiřování prostor stávající kotelny. Příležitostně byl zdokumentován loch, na který narazil J. Popela během budování kotelny. Je pravděpodobné, že středověký suterén i loch spolu souvisely. *Obr. 7.*

MOKRÁ (okr. Brno-venkov)

Nad Studénčným – Mokrý-lom X (P. Kos)

Na nalezišti byly prozkoumány poblíž těžební hrany Prostředního lomu mokerské cementárny dvě menší vápenické pece, které bylo možné zařadit do 15.-16. století. V blízkosti velké vícekanálové vápenické pece ze 14. stol., která zde byla odkryta v minulosti, byly odkryty dvě obdélné plochy, které poskytly atypické nálezy štípané industrie z období paleolitu.

MORAŠICE (okr. Znojmo)

Spodní Frajunky – stavba vodojemu (D. Humpola)

Při výzkumu na stavbě vodojemu a jeho napojení k vodovodnímu řádu prozkoumán zahlučený objekt, rámcově datovaný do období pravěku.

MORAVANY (okr. Hodonín)

Čtvrťky – propad lochu (P. Kos)

Ve spolupráci s archeologem J. Šmerdou z Masarykova muzea v Hodoníně byl na poli mezi obcemi Moravany a Hýsly-Dolní Moštěnice prozkoumán propad vedoucí do neznámých podzemních prostor zbudovaných v hlinitém podloží. Bylo zjištěno, že se jedná o pozůstatek

středověkého lochu. V podzemí bylo zaměřeno 15,5 m polygonu, což zhruba odpovídá i celkové délce chodeb, jejichž denivelace činila 4,5 m. *Obr. 8.*

MORKOVICE (okr. Kroměříž)

***Morkovská – polní cesta CH3* (B. Mikulková)**

V profilu příkopu, který lemoval novou polní cestu, jsme dokumentovali dva pravěké archeologické objekty – rozsáhlejší stavební jámu a menší sídlištní jámu bez bližšího určení. Ze získaného materiálu (jeden zlomek keramiky) nebylo možné objekty blíže datovat; rámcově jsme je zařadili do pravěku.

MOSTKOVICE (okr. Prostějov)

***U vrbiček – vodní nádrž Plumlov, odstranění sedimentů* (M. Šmíd)**

Výzkumem pozůstatků pravěkého osídlení v poloze U vrbiček (dnes na dně Plumlovské údolní nádrže) byly získány vůbec první doklady o pravěkém osídlení místa. To bylo na základě našich poznatků využíváno od počátku 5. tisíciletí s přestávkami až do počátku 1. tisíciletí př.n.l. K nejstarším patří objekt kultury s lineární keramikou, který lze na základě aplikované výzdoby spojit s fází LnK IIc, tedy s dobou, kdy se na místní keramice uplatňuje železovský výzdobný styl. Pozoruhodná je kontinuita osídlení v průběhu lengyelského osídlení, kterou je možné doložit materiálem od mladého neolitu až po časný eneolit. Bohatá kolekce keramiky z objektu 526 přinesla vedle málo frekventovaných tvarů i zlomky dosud neznámých forem. Jde zejména o mísu na dvou destičkovitých nožkách a ploché obdélníkové dno vaničky? se žlábkovanou výzdobou na vnitřní straně. Značnou intenzitu osídlení lze předpokládat v době trvání kultury platěnické, na sklonku komplexu lužických popelnicových polí. Do této etapy pravěkého osídlení polohy patří vedle běžných sídlištních objektů i jedna zemnice. Odstraněním sedimentů se naskytla možnost prozkoumat jinak nedotčené pozůstatky pravěkého osídlení, které se rozkládalo na okraji pravobřežní terasy říčky Hlouchely. Podstatná část pravěké osady se nachází pod úrovní terénu ve výše položených partiích přírodního amfiteátru, tedy v prostoru, který je dnes využíván k rekreačním a kulturním aktivitám. *Obr. 9.*

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

***Ul. Palackého – bytový dům Proluka* (I. Čižmář – P. Kos)**

V pásu ležícím v blízkosti uliční čáry (mezi č.p. 91 a 97) zůstaly zachovány situace, které doložily koncentraci osídlení od 13. století až do období raného novověku. Superpozice zahloubených objektů dokládá existenci suterénů čtyř až pěti dřevozemních domů, dvou dřevěných domů mělce zahloubených, samostatné základové zdi průjezdní budovy nebo špýcharu a domu s kamenným jádrem, na jejichž dispozici navazuje dnešní uliční fronta. Pozůstatkem po využití zadních traktů parcely je relikt velké jámové pece z 15. století. Na základě analogií z jiných oblastí Moravy se dá předpokládat, že pec mohla náležet k menší stavební huti a sloužit pro potřeby měšťanů k výpalu cihel a vápna, na což upozornil obsah vrstvy spočívající na jejím dně. Zlomky cihel nalezené ve svrchních vrstvách u jednoho ze dvou kamenných domů, by mohly podle svého formátu odpovídat přibližně 15. století. Z konce stejného věku pochází rovněž dvojice vakovitých obilních jam, které porušily zásyp zemnice datovaný nálezem kruhového penízu kutnohorské ražby do 2. poloviny 15. století. Během výzkumu parcely byly zachyceny celkem čtyři požárové horizonty obsahující nálezy se známkami otevřeného ohně. První pochází nejspíše již ze 13. a druhý z počátku 14. století, kdy vyhořel do základů suterén mohutného dřevozemního domu, z něhož pochází nález parvu kutnohorské ražby z let 1300-1305. Další dva požáry lze spojit až se závěrem 15. až počátkem 16. století, kdy vyhořela značná část zástavby parcely včetně nadzemní části kamenného domu a průjezdní budovy. Po posledním požáru byly budovy stojící na kamenných základech

podle některých architektonických úprav opět obnoveny a využívány až do 17. století. Výzkumem bylo potvrzeno, že kamenná architektura nahradila dosavadní dřevozemní „vesnickou“ zástavbu města evidentně až v průběhu 15. století. *Obr. 10.*

NĚMČANY (okr. Vyškov)

Extravilán – inženýrské sítě pro RD (B. Mikulková)

Zkoumaná dosud v literatuře neuváděná lokalita se nachází u západního okraje extravilánu obce. V místech hlavního kanalizačního vedení a v místech přípojek jsme prozkoumali 10 archeologických objektů. Větší část náležela sídlišti z doby laténské, jen jeden z objektů patřil germánskému osídlení v době římské. Germánské osídlení se však pravidelně projevovalo jako intruze v laténských objektech. Hustotu osídlení dokládá i bohatá kulturní vrstva, v níž se sběry podařilo prokázat intenzivní osídlení v mladší době železné i době římské. Nálezy z kanalizačního výkopu ukazují na poměrně dlouhé (patrně nelze hovořit o kontinuálním) osídlení v mladší době železné. Část nálezů patří starší fázi a dva objekty byly datovány do pozdního laténu. V těchto objektech byla nalezena typická malovaná keramika i tmavá keramika se smolným nátěrem. Díky dohledávání pomocí detektoru byly v povrchové vrstvě nalezeny i dvě bronzové spony z doby římské.

Sídliště z mladší doby železné tvořily podzemní vakovité zásobnice (prozkoumány 2) další jáma sloužila patrně jako stavební. U jednoho z objektů bychom mohli, vzhledem k nálezu nekompletního žernovu, předpokládat výrobní účel. Další dva objekty byly obytné polozahloubené chaty. V objektu 501 jsme našli i kosterní pozůstatky dvou jedinců. Důvod jejich pohřbu na sídlišti zatím není zcela jasný. *Obr. 11.*

NOVOSEDLY (okr. Břeclav)

Na plánovaných objektech – polní cesta Brodská (P. Kos)

Během budování nové asfaltové komunikace mezi obcemi Novosedly a Dobré Pole byla prozkoumána menší jáma studňovitého tvaru zavalená kameny s kosterními ostatky většího zvířete. Chronologické zařazení objektu do pozdního středověku umožnily charakteristické zlomky keramiky.

OSLAVANY (okr. Brno-venkov)

Intravilán – kanalizace (P. Kos)

V ulici U Zámku prošla rýha značně mocným pravěkým souvrstvím, z kterého se podařilo vyzvednout zlomky atypické pravěké keramiky a část skleněného korálku s očky modrožluté barvy, který lze spojit s obdobím pozdního halštatu až časného laténu. Na ulici Zámecké byl dokumentován řez mohutného zahloubeného objektu (snad příkopu) se základovými zbytky kamenných zdí, který byl vyplněn požárovými vrstvami z období pozdního středověku a časného novověku. V dalších řezech tu byly dokumentovány pozůstatky zaniklých kamenných suterénů z raně novověkého období a středověká studna.

OSTROVAČICE (okr. Brno-venkov)

Prostřední Prutny – skupinový vodovod (M. Přichystal)

Při výstavbě výtlačného řadu k vodojemu Ostrovačice byly zjištěny 4 sídlištní objekty, z nichž 3 byly na základě získaného materiálu datovány do kultury s lineární keramikou.

PIVÍN (okr. Prostějov)

Záhumenská – komunikace a IS pro RD (P. Fojtík)

Na skryté ploše byly odkryty dvě sídlištní jámy datované keramikou do střední doby hradištní. Z výplní byla získána také kolekce osteologického materiálu, několik kostěných šidel a fragment bronzové jehly. Jedná se o vůbec první bezpečně doložené archeologické

nálezy získané na katastrálním území obce Pivín, pocházející navíc z řádného archeologického výzkumu. Tyto bezesporu souvisejí s vlastními počátky dnešní vsi, jejíž historii lze tak s jistotou posunout hluboko před rok 1321, ze kterého pochází první doložená písemná zmínka.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Čtvrť – zástavba Kolonka II (P. Kos)

Na ploše výstavby RD bylo doloženo osídlení z období zemědělského pravěku. Byly prozkoumány dva objekty; jeden se nepodařilo datovat, druhý poskytl drobné zlomky mazanice a atypické střepy pravěké keramiky.

PODOLÍ – MOKRÁ (okr. Brno-venkov)

Extravilán – dálkový optický kabel (P. Kos)

Na asi 4,5 km dlouhé trase výkopů pro dálkový optický kabel mezi obcemi Podolí a Mokrá byla zkoumána 3 naleziště, která doložila dosud neznámé pohřebiště velatické fáze KSPP, hrob kultury se šňůrovou keramikou, raně novověkou cihlářskou pec, laténské sídliště, objekt z období kultury s nálevkovitými poháry s několika částmi nádob (baalberských pohárů a amfory), halštatské sídliště a několik objektů ze starého neolitu. Zatímco u Podolí se jednalo o zcela nová naleziště, u dalších se podařilo jen potvrdit dosavadní evidenci nálezů ze starších výzkumů a povrchových sběrů.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Díly – komunikace a IS pro RD (M. Lečbých)

Během zemních prací byla při stavbě komunikace pro budoucí rodinné domy zjištěna archeologicky pozitivní situace. Prozkoumány zde byly celkem 4 zahloubené objekty kruhového půdorysu, z nichž jeden s typicky zahloubenými stěnami můžeme považovat za zásobní jámu. Na základě nevýrazného materiálu lze tuto jámu zařadit do doby popelnicových polí, zbývající objekty pak obecně do pravěku.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Nívy – pískovna (M. Lečbých)

Podobně jako v minulých letech byl i v roce 2011 proveden v polešovické pískovně záchranný výzkum probíhající v závislosti na postupu těžebních prací. Vzhledem k rychle postupující těžbě byl výzkum prováděn ve dvou etapách – v květnu a říjnu. Během šesti pracovních týdnů bylo prozkoumáno celkem 81 zahloubených objektů, většinou běžných kůlových jamek či větších různorodých sídlištních objektů nebo obvyklých zásobních jam. Za nejstarší doklady pravěkého osídlení lokality můžeme považovat dvě jámy s neolitickou lineární keramikou. Většina zbývajících objektů je keramikou řazena do slezské fáze KLPP. Na ni navazující platěnická fáze KLPP je na lokalitě zastoupena u tří prozkoumaných jam. Dále je třeba zmínit odkrytí zahloubené chaty a jedné zásobní jámy z časně laténskému stupně. U zjištěné chaty obdélného půdorysu byla pozorována běžná konstrukce v podobě dvou kůlových jamek v kratších stranách a stupňovité zvýšení u delší strany objektu na jižní straně. Z nálezů ve výplních těchto objektů je vedle početného souboru obvyklé keramiky důležitá zejména kolekce kolkované tzv. braubašské keramiky, která významně rozšiřuje nálezy podobného rázu učiněné na lokalitě v minulých letech. *Obr. 12.*

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

Panské nívy – provozovna Hutíra (P. Kos)

Během skrývek v místech budoucí provozovny bylo zachyceno celkem 17 archeologických objektů typu sídlištních a kůlových jam. Většinu z nich se nepodařilo blíže datovat, některé

však svými ojedinělými nálezy keramiky doložily vrcholně středověký původ. Do středověkého období bylo možné zařadit bývalou vozovou cestu, která procházela větší částí zkoumané plochy.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

***Silnice II/602 – rekonstrukce* (J. Kala – M. Přichystal)**

Při rozšiřování a rekonstrukci silnice mezi obcí Popůvky a odbočkou k Masarykovu okruhu byl zemním strojem odkryt lidský skelet. K nálezů byla nejprve přivolána Policie ČR a teprve dodatečně i pracovníci ÚAPP Brno. Při ohledání in situ dochovaných lidských pozůstatků s místy dochovanými mumifikovanými tkáněmi bylo možné pouze konstatovat, že se jednalo o dospělého muže. Datování umožnil především nález zetlelé kožené peněženky, obsahující minci Slovenského štátu. Jednalo se tedy nejspíš o oběť blíže neurčitelné válečné události, spojené se závěrem 2. světové války v dubnu 1945.

Během prací došlo také k vyvrácení smírčího kamene s křížem, nacházejícího se dosud v těsné blízkosti silnice. Podle dohody mezi investorem stavby a obcí Popůvky by měl být po ukončení prací znovu instalován v blízkosti původního umístění.

POZOŘICE (okr. Brno-venkov)

***Intravilán – přípojka kanalizace* (M. Přichystal)**

V přípojce kanalizace k novostavbě rodinného domu při jihozápadním okraji intravilánu Pozořic bylo náhodně zjištěno narušení zásobní jámy, na jejímž dně se nacházela až 48 cm mocná vrstva obilí. Získaný nepočetný keramický materiál dovoluje jen rámcové zařazení objektu do střední až mladší doby bronzové.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

***Hradební ul. – rekonstrukce bytového domu* (P. Fojtík)**

Bytový dům se nachází na nároží dnešních ulic Komenského, Kostelní a Hradební. Dvorní trakt domu, přístupný dosud z ulice Hradební, byl dotčen zemními pracemi souvisejícími s přístavbou podzemních garáží a jejich nástavby respektující dnešní uliční čáru. Vlastní dvorek byl postupně snižován až na úroveň geologického podloží. V jeho jižnější části se zřetelně rýsovala vnější hrana městského příkopu o šířce cca 7 m, který byl někdy v průběhu 2. poloviny 19. století zavážen planýrkami. V části severnější, tj. právě při dnešní uliční čáře, byla zachycena zajímavá archeologická situace v podobě reliktního kamenného městského opevnění budovaného v letech 1495 až 1510. Spočívala především v masivním kamenném zdivu nároží jedné z bašt vystupujících z hradeb a též v parkánové zdi, která ji - zde se lomící - obíhala. Vlastní parkán dosahující šířky 3 m byl vyplněn hnědou hlínou obsahující, vedle keramiky poloviny 16. století, též rozptýlené a mnohdy značně fragmentární lidské kosti. Přítomnost antropologického materiálu můžeme, zejména na základě starší historické literatury, spojovat patrně s pohřbíváním obyvatel bývalého prostějovského židovského gheta právě do prostoru městských hradeb. Obr. 13.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

***Hradební/Kostelní ul. – stavba polyfunkčního domu* (P. Fojtík)**

Záchranný archeologický výzkum probíhal v prostoru bývalého prostějovského židovského gheta, přesněji na rohu dnešních ulic Hradební a Kostelní. Akce souvisela s první etapou výstavby rozsáhlého polyfunkčního domu nahrazujícího původní zástavbu, jenž byla velmi necitlivě zlikvidována již v průběhu 80. let 20. století a dotčený prostor v historickém jádru města tak donedávna sloužil jako provizorní parkovací plocha. V rámci budování prvních dvou stavebních objektů byla otevřena plocha o rozměrech cca 15 x 30 metrů, která poskytla na 180 archeologických objektů a situací. Nejstaršími doklady lidských aktivit byly dva

liniové výkopy, umělé vodoteče, snad příležitostně přivádějící vodu blíže do města. Tyto obsahovaly keramické zlomky náležející již pozdně hradištnímu období a jeden z nich byl následně upraven a tedy i využíván ještě někdy v průběhu 15. století. Výraznějších dokladů osídlení místa ve 13. a 14. století však k našemu překvapení postrádáme. Prostor, téměř přiléhající ke kamennému městskému opevnění zbudovanému v letech 1495 až 1510, nabyl na svém významu až po příchodu židovské komunity, která zde zejména v období renesance zanechala výraznou archeologickou stopu v podobě intenzivně využívaných dvorních traktů původních domů. Velmi cenné nálezkové soubory archeologického materiálu z průběhu 15. až počátku 17. století tak poskytly především početné jímky, a to nejen prostě v zemi vyhloubené, ale i opatřené výdřevou či nasucho kladenými kameny. Vedle užitkové keramiky, mnohdy dochované v podobě celých nebo rekonstruovatelných tvarů, byly vyzvednuty nejen zvířecí kosti, ale i zlomky skleněných nádob a okenních výplní nebo předměty z organických hmot (torzo kožené boty, dřevěná lžice aj.). Jeden z do země zapuštěných sudů obsahoval též kolekci kamnových kachlů dosahujících nejen vysoké řemeslné, ale i umělecké úrovně - vedle římsových kachlů s nápisem MARIA byly získány též základní čtvercové kachle s výzdobnou čelní stěnou opatřenou kupříkladu motivem „gryfa“ či starozákonního proroka Ezechiela, které můžeme klást do počátku 16. století. Očekávaná výraznější devastace místa novověkými zásahy se omezila pouze na dvě vyzděné jímky a část suterénu domu, jenž v zánikovém horizontu poskytly předměty datovatelné do počátku 20. století (např. glazované keramické nádoby, fajfky, sklo, porcelán, drobnou minci rakousko-uherské korunové měny, aj.). Vedle již zmíněných početných nálezů hmotné povahy přinesl výzkum zajímavé poznatky o původní parcelaci této části historického města a již nyní se řadí k plošně největším odkryvům v rámci středověkého a raně novověkého Prostějova. Akce by měla pokračovat v přímé návaznosti na zahájení výstavby sousedních dvou stavebních objektů v jarních měsících roku následujícího. *Obr. 14.*

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

***Koželuhova ul. – novostavba bytového domu* (M. Šmíd)**

Výzkum na původně dvou středověkých parcelách přinesl poznatky o osídlení místa v průběhu posledních osmi staletích. Nejstarší doklady o lidských aktivitách v tomto místě sahají do 13. století, kdy zkoumaná plocha tvořila hospodářské zázemí sídel rozmístěných podél východní strany dnešního Žižkova náměstí – někdejší Selské ulice, kterýžto název je považován za jedno z vodítek při lokalizaci někdejších Prostějovic, které splynuly s pozdější německou kolonizační osadou. Charakter hospodářského zázemí si místo podrželo až do sklonku 15. století, o čemž svědčí materiál vyzvednutý z mělkých kanálů, odvádějících dešťovou a splaškovou vodu, ale také báze kúlových jamek, běžících od západu k východu a dělících zkoumanou plochu na dvě části. Teprve na přelomu 15. a 16. století je patrná změna charakteru osídlení, které i v těchto dříve jen sporadicky využívaných místech nabývá městského charakteru a není pochyb o tom, že souvisí s usazováním Židů, vyhnaných roku 1454 z Olomouce, po obvodu historické zástavby. Na osteologickém materiálu vyzvednutém z objektů, zejména však z jímek, je patrná změna jídelníčku, signalizující příchod nových osadníků. Bohužel nebylo možné prozkoumat řadu jímek z přelomu 15. a 16. století, jež se nacházely podél památkově chráněné kamenné zdi, uzavírající plochu výzkumu od západu. Po snížení terénu na úroveň založení stavby hrozilo její zřícení. Zeď byla neprodleně fixována betonovým fundamentem, který překryl nedotčené objekty a stal se součástí základů stavby. *Obr. 15.*

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

***Zámek – rekonstrukce, II. etapa* (M. Šmíd)**

V roce 2010 proběhla I. etapa rekonstrukce zámku – odkanalizování (viz *Výroční zpráva 2010*). Úkolem archeologického výzkumu v roce 2011 bylo zdokumentování všech situací odkrytých v rámci terénních úprav na nádvoří zámku a při sanaci obvodového zdiva. Přes značné množství historických písemných pramenů a výsledky stavebně historických průzkumů jsme až dosud postrádali spolehlivé informace o podobě renesančních arkád. Ze studie z roku 1932 vyplynulo, že renesanční arkády obklopovaly nádvoří zámku ze tří stran. Některé detaily pozorované v omítce a zdivu však naznačovaly, že původně byly i na jižní straně nádvoří, a to ve třech výškových rovinách. Jejich existenci i podél jižní strany nádvoří pak potvrdily nově odkryté základové patky, rozmístěné v pravidelných rozestupech podél nádvoří. Hloubka založení základových patek arkád se pohybovala kolem 1,7 m od současné úrovně nádvoří, při SZ rohu, kde byly zapuštěny do dna zasypaného hradebního příkopu, dosáhla hloubka jejich založení 3 m. Na profilu výkopu v SZ rohu nádvoří se vyrýsovala výplň staršího hrotitého, pravděpodobně hradebního příkopu, porušená mladším zásahem. Je pravděpodobné, že se jednalo o mladší hradební příkop, zasypaný až v souvislosti se stavbou zámku. Nezpevněné podloží vedlo stavebníky k tomu, že západní část severního křídla založili na odlehčovacím klenebním oblouku. V podsklepené východní části severního křídla bylo pro stavbu suterénu využito právě zářezu téhož příkopu. Na základě zbytku bosovaného portálu uvnitř vstupního portálu se můžeme domnívat, že přízemí arkád bylo provedeno z bosovaných kvádrů a další dvě patra ze subtilních válcovitých dřívků, tedy obdobně jako na zámku v Litomyšli. Nalezené kuželkové balustry jsou další důležitou indicií, odhalující jeden z podstatných detailů podoby někdejších arkád.

Vedle základových patek byly odkryty reliкty zdí, z nichž dvě nepochybně souvisely s arkádami a u jedné nelze vyloučit, že se jedná o zbytek parkánové zdi, v JZ rohu nádvoří zničené při recentním prolomení klenby sklepa pod západním křídlem zámku. Zeď má téměř shodný charakter a šířku s parkánovou zdí, jejíž zbytky byly v roce 2011 odkryty na opačné straně historického jádra města při ZAV na stavbě bytového domu v Hradební ulici. Obr. 16.

PROSTĚJOV-VRAHOVICE (okr. Prostějov)

***Trávníky – komunikace a IS pro 10 RD* (M. Šmíd)**

Prozkoumáno bylo 7 objektů dosud neznámého sídliště kultury s lineární keramikou. Získaná keramika vykazuje znaky nejstarší na Moravě doložené fáze LnK. Význam osídlení v poloze Trávníky nabývá na důležitosti v souvislosti s rozsáhlým sídlištěm téže kultury v poloze Kralický háj na katastru Kralic na Hané, jehož počátky spadají dle dosavadních nálezů až do následující fáze (LnK Ib). Podařilo se tak doložit kontinuitu osídlení prostoru v bezprostřední blízkosti soutoku říčky Hlouchely po celou dobu trvání kultury s lineární keramikou.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

***Benediktinský klášter – stavební úpravy* (D. Parma)**

V průběhu archeologického výzkumu byly v roce 2011 sledovány všechny oznámené výkopové práce. Žádný z výkopů však nedosáhl pod úroveň novověkého navýšení terénu souvisejícího bezprostředně s výstavbou barokního klášterního areálu.

ROSTĚNICE-ZVONOVICE (okr. Vyškov)

***Křížek u bývalého ZD – hromadný hrob* (D. Parma)**

Na základě výzvy Policie ČR byl ohledán a dokumentován nález lidských kosterních pozůstatků učiněný při hloubení nového základu pro kříž poblíž bývalého zemědělského areálu v k. ú. Zvonovice. S největší pravděpodobností se jedná o hromadný hrob, v němž byli mrtví uloženi ve dvou vrstvách a minimálně dvou řadách v poloze na zádech, hlavou k západu. Ze zkoumané výseče se podařilo vyzvednout torzovité pozůstatky minimálně šesti jedinců (dvou dospělých a čtyř dětí); ani na jedné straně výkopu se však nepodařilo dosáhnout

okraje hrobové jámy a počet zde pohřbených musí být tedy větší. Jediným artefaktem souvisejícím s pohřby byly železné nůžky nalezené na dně hrobu. Hrob lze obecně datovat do novověku, nejpozději snad do 19. století.

ROŠTÍN (okr. Kroměříž)

***Intravilán – silnice II/432, průtah* (I. Čížmář)**

Dokončení výzkumu z roku 2010 (viz *Výroční zpráva 2010*). V roce 2010 byla prozkoumána část slovanského sídliště se 4 objekty, datovanými do 8 století. V průběhu dalších prací v roce 2011 byla zkoumána poloha, kde se podařilo doložit osídlení lidu slezské fáze popelnicových polí (sídlištní jáma s několika kusy závaží pro tkalcovský stav) a z období časného latěnu pocházela zahloubená chata s kůlovou konstrukcí, kde byl kromě početné kolekce keramiky a několika zdobených přeslenů nalezen také zlomek bronzového náramku. Pozůstatky dvou patrně železářských pecí náležely do mladší doby hradištní z 10. až 11. století.

STŘELICE (okr. Brno-venkov)

***Prostřední trat' – přístavba haly* (D. Parma)**

Výzkum, vyvolaný přístavbou průmyslové haly, bezprostředně navázal na plochu zkoumanou v poloze „Prostřední trat'“ v roce 2005 M. Přichystalem. V odkryté ploše bylo prozkoumáno 20 běžných sídlištních objektů kultury s moravskou malovanou keramikou, z nichž pochází poměrně početná kolekce artefaktů včetně větších částí nádob s dochovanou malbou, početné štípané industrie a několika zlomků plastik.

SUDICE (okr. Blansko)

***Panina louka – výstavba rybníka* (M. Přichystal)**

V rovinatém inundačním terénu po pravé straně stávajícího zregulovaného koryta potoka Semíč pod náplavovými vrstvami o mocnosti zhruba 1 m bylo zachyceno celkem 8 kostrových hrobů únětické kultury a 3 žárové hroby lužické kultury. Odkryté hroby představují patrně jen malý zlomek z předpokládané mnohem rozsáhlejší nekropole. Odhalení dalších celků však bránila vrstva tmavého zkulturněného sedimentu, která byla ponechána na dně rybníka a překrývala vlastní podloží. Navíc jakékoliv výkopové práce na lokalitě nesmírně komplikovala spodní voda, jejíž hladina se nacházela již těsně pod úrovní sníženého terénu. Kostrové hroby nositelů únětické kultury byly většinou ještě v pravěku značně poznamenány druhotným (vykradačským?) zásahem, při němž byla zpřeházena či úplně odstraněna nejen hrobová výbava, ale často i lidské ostatky. Z původních milodarů se tak zachovaly především keramické nádoby a kostěné či kamenné artefakty (šídla, brousek), zatímco kovové (měděné či bronzové) předměty byly zjištěny jen výjimečně (nákrčník, náramek a vlasová ozdoba). V jednom případě se jednalo dokonce o dvojhrob, u něhož byl druhotný vkop nakonec zavalen velkými kameny. V moravském prostředí je zatím unikátním jevem ohraničení nejhlubšího, opět druhotně otevřeného hrobu kruhem z vápencových kamenů o průměru 7 m, který lze považovat nejspíše za pozůstatek pláště původní mohyly. Stejný prostor pak sloužil znovu jako pohřebiště tvůrcům lužické kultury. Jejich výhradně žárové hroby byly mělké, zapuštěné jen do již zmiňované zkulturněné vrstvy nad podložím, takže nebylo možné rozpoznat výkopy hrobových jam. Zbytky kremace byly vždy uloženy v popelnici, k níž byla přiložena jedna či více keramických nádob. *Obr. 17.*

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

***Brněnská pole – bytový soubor* (M. Geisler)**

Pokračování záchranného výzkumu při postupné výstavbě bytových domů z roku 2008 a 2009 (viz *Výroční zprávy 2008 a 2009*). Na ploše dalších tří budovaných domů byly odkryty tři hroby kultury se šňůrovou keramikou a podpořil se tím předpoklad, že rozptýlené hroby této

kultury se vyskytují na rozsáhlé ploše několika hektarů. Určitým projevem pohřebního ritu byl patrně i částečně zachycený mělký kruhový žlábek o průměru asi 11 m a šířce 0,2-0,3 m. Dva hroby byly kostrové a jeden žárový. Kromě keramických nádob obsahovaly např. také kostěnou a štípanou industrii, tři záušnice stočené z měděného drátu a zvířecí kosti. Tři obdélné objekty zjištěné na ploše pro stavbu mateřské školy odpovídají velikostí i výplní dětským hrobům. Neobsahovaly však žádné artefakty, pouze v zásypu jednoho z nich byl nalezen zlomek železa a ptačí kosti. Interpretace i datování těchto objektů tak zůstává nejasné. *Obr. 18.*

TASOV (okr. Žďár nad Sázavou)

Exteriér fary – předstihový výzkum (J. Unger)

Účelem výzkumu vyvolaným stavebními úpravami bylo upřesnění výsledků výzkumů z let 2007-2010 (viz *Výroční zprávy 2007-2010*). V roce 2011 byla ověřena situace na západní straně farního areálu, kde bylo zjištěno, že poslední hrob se nachází ve vzdálenosti 12 m od západního průčelí raněgotického kostela a že zde nejsou stopy po ohrazení areálu. Sondou na severní straně zjištěny dva předzáklady raněgotického kostela, svědčící patrně o změně stavebního plánu. Jeden hrob byl porušen tímto zdivem, takže souvisí s pohřbíváním u rotundy. Další hroby se nacházely často ve vzájemné superpozici. Ve třech hrobech nalezeny kruhové přezky, ve dvou případech se jednalo o přezky párové. Sondou související s výkopem pro přeložku septiku na jižní a jihovýchodní straně od dnešní fary bylo na terénní hraně zachyceno zdivo pokračující severním směrem. *Obr. 19.*

TĚŠANY (okr. Brno-venkov)

Mezi žleby – průzkumný vrt Bošovice (B. Mikulková)

Během výzkumu byly na ploše přístupové komunikace k průzkumnému vrtu „Bošovice 103“ odkryty 4 objekty z různých období pravěku. Dvě zásobní jámy patřily pravěkému sídlišti kultury věteřovské. Dále jsme prozkoumali kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou. Hrobová jáma na vrcholu výrazné vyvýšeniny byla silně porušena půdní erozí a existencí stávající polní cesty, která procházela přímo nad hrobem. Díky tomu chyběla část skeletu a keramická hrobová výbava byla silně poškozená. Posledním objektem datovaným do starší doby bronzové byla kruhová mělká jáma, která obsahovala kromě keramiky i bohatý soubor štípané industrie.

TLUMAČOV (okr. Zlín)

Extravilán obce – polní cesta (I. Čižmář)

V trase nově budované polní cesty byla porušena menší eneolitická sídlištní jáma. Z okolí objektu byl sběrem získán keramický materiál i z neolitu a doby hradištní. Lokalita se nachází poblíž železniční trati Hulín – Otrokovice v rovinatém terénu, v nadmořské výšce 190 m.

TOPOLNÁ (okr. Uherské Hradiště)

Náves před kostelem – vodovodní přípojka (I. Čižmář)

Ve výkopu bylo zjištěno souvrství s nálezy z průběhu 13.-14. století, což odpovídá nejstarším dochovaným písemným pramenům. Nález mísy kultury zvoncovitých pohárů dokládá přítomnost pohřebiště této kultury v nejbližším okolí. Při vyzvedávání mísy nebyly v profilu zachyceny žádné další nálezy související s pohřebním ritem, je ale pravděpodobné, že byla porušena okrajová část hrobové jámy, jejíž zbytek se nachází pod profilem výkopu.

VELATICE (okr. Brno-venkov)

Velatický široký – stavba RD (P. Kos)

1. RD pí Janovová. Při hloubení základů pro rodinný domek byly porušeny sídlištní jámy s keramikou z období starého neolitu.
2. RD p. Kocourek. Při terénních úpravách pozemku byly porušeny objekty z mladší doby hradištní. Za zmínku stojí uvést pozůstatky pece, chaty s kamenným krbem a zásobní jámu, které poskytly četné zlomky keramických nádob a zvířecích kostí.
3. RD p. Drozd. Během výkopů v základech byly zachyceny výplně zahloubených objektů z období starého neolitu.
4. RD pí Horáková. V základových pasech byly zjištěny objekty ze starého neolitu s početnými zlomky keramiky kultury s lineární keramikou.

VLACHOVICE (okr. Zlín)

***Kostel sv. Michaela – revitalizace okolí* (I. Čižmář)**

Byly prozkoumány celkem 4 archeologické objekty datované podle nálezů do novověku (16.-17. stol.). Může se jednat o stavební jámy vzniklé při přestavbě kostela okolo roku 1540, nelze však vyloučit jejich využití i v pozdějších obdobích. Zbytky zrušeného venkovského hřbitova, resp. narušené hroby nebyly blíže zkoumány, rámcově lze pouze konstatovat, že nebožtíci byli pohřbíváni po křesťanském způsobu v dřevěných rakvích orientovaných ve směru V – Z. Drobné svátostky a mince datují hroby především do 18.-19. století (nalezeny mince s letopočtem 1850). V sondě u východní části kostela byla zachycena souvislá vrstva menších kamenů – snad zbytky dlážděného chodníčku. Zajímavým nálezem je i torzo bronzového předmětu (patrně kadidelnice), na kterém jsou stopy po železné reparační svorce. Vzhledem k tomu, že byl nalezen v návážkách souvisejících s přestavbou kostela začátkem 18. století, lze jej datovat do období před rokem 1700. Podobně je tomu patrně i v případě nalezené dlažby poblíž presbytáře, kterou lze datovat také do období 16.-17. století. Během výzkumu nebyly zaznamenány žádné nálezy či situace, které by byly zařaditelné přímo do středověku; je však jisté, že kostel byl v této době vybudován. Pozoruhodný je náhodný nález opracovaného rohovce, který může ukazovat na osídlení tohoto místa v době kamenné (paleolit, neolit).

ZÁSTŘIZLY (okr. Kroměříž)

***Záviška – Lokální biocentrum* (M. Lečbých)**

Výzkumem se podařilo prokázat téměř neznámou polykulturní lokalitu. Celkově zde bylo prozkoumáno 191 zahloubených objektů. Vzhledem k nemalé ploše budoucího biocentra (cca 52 000 m²) se výzkum soustředil na místa bezprostředně ohrožená stavební činností. Během letních měsíců tak byly prozkoumány rozsáhlé plochy ve východní, jižní a jihozápadní části areálu. Kromě běžných sídlištních objektů zde dominovaly kruhové obilní jámy vakovitého profilu, většinou s výdřevou celého dna. Výplň obsahovala kromě pískovcových kamenů, nezřídka přepálených, především keramiku z 1. pol. 13. století. V ojedinělých případech se podařilo najít také několik železných předmětů (sekera, kladivo, hřeby apod.).

V severozápadní části plochy byla zjištěna intenzivní zástavba a rozpoznáno zde bylo také 5 hrobových jam s celkem 7 kostrovými pohřby. Hrobové jámy byly orientovány ve směru Z-V, pohřbený ležel na zádech s hlavou k západu.. Ve čtyřech případech byl jediným nalezeným milodarem železný nůž u pasu nebožtíka. Poslední ze zkoumaných hrobů však vykazoval odlišnost již v orientaci hrobové jámy, která byla natočena ve směru S-J. V tomto případě se jednalo o pohřeb dospělého jedince, uloženého v natažené poloze s hlavou k severu, a dvou dětí rovněž v natažené poloze, ale hlavou k jihu. U dvou hrobů bylo možné pozorovat stopu po dřevěném obložení či dřevěné desce, na které byl nebožtík uložen. Záchranný výzkum všech hrobových celků byl zkomplikován jejich mělkým zahloubením a tedy výrazným narušením ihned po hrubých skrývkách. Není také vyloučeno, že se podařilo prozkoumat jen část původně většího pohřebiště a řada hrobů byla zničena již předchozí zemědělskou

činností. Vzhledem k absenci chronologicky citlivého materiálu můžeme tyto hroby zařadit nejspíše do období středohradištního.

Mimo zbytku pohřebiště byla v této části lokality prozkoumána řada sídlištních objektů, jejichž chronologické zařazení může být v rozpětí od 9. do 14. století. Za zmínku stojí odkrytí rozsáhlé nepravidelné jámy do jejíž stěny byla zapuštěna pec se stopami reparace a celý objekt poskytl hodnotnou kolekci keramického materiálu. Pozůstatky této zaniklé vesnice lze snad ztotožnit se vsí Starý Chvalnov, která je v pramenech připomínána až do 80. let 14. století.

Překvapivě se podařilo na lokalitě prokázat i existenci dvou zahlobených obydlí z období tzv. pražského typu. Obě zemnice měly přibližně čtvercový půdorys s kamennou destrukcí otopného zařízení původně podkovovitého tvaru. Z výplně těchto časněslovanských objektů máme jen nemnoho zlomků hrubé v ruce robené keramiky.

Během postupujícího výzkumu se ukázalo, že zkoumaná lokalita nebyla osídlena pouze v období raného až vrcholného středověku, ale i v dobách starších. Několik metrů od potoka Prusinovky se nacházely čtyři zahlobené laténské chaty typického obdélného tvaru s obvyklou kůlovou konstrukcí, pátá chata byla narušena vrcholně středověkým objektem. Z výplní těchto chat pochází kromě souboru obvyklé keramiky také zlomky nádob opatřených struhadlovitým drsněním, rytou výzdobou a kolky v podobě obráceného C. Ojedinelé se vyskytly i zlomky železných spon a v jedné z chat bylo nalezeno několik mazanicových fragmentů z roštu hrnčířské pece. Všechny tyto nálezy nám umožňují datovat keltské osídlení lokality do střední až pozdní doby laténské.

Za nejstarší doklady osídlení lokality můžeme považovat náhodné nálezy keramických střepů a kamenné broušené sekerky, náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou, které byly učiněny soustavným sběrem prováděným v průběhu celého výzkumu.

Lze shrnout, že záchranný archeologický výzkum prokázal intenzivní osídlení v době laténské a zejména pak v průběhu raného až vrcholného středověku. Vzhledem k rozsáhlé ploše a trvání stavební činnosti bude výzkum pokračovat i v roce 2012. *Obr. 20.*

ZLÍN (okr. Zlín)

***Areál Svít – stavba Krajského kulturního a vzdělávacího centra* (I. Čižmář)**

Při rekonstrukci objektů 14 a 15 v areálu Svít ve Zlíně byla na profilu stavební jámy zachycena kulturní vrstva tmavého zbarvení s úlomky uhlíků a mazanice. Při vzorkování se podařilo získat jen nepatrný počet střepů, které vrstvu datují rámcově do pravěkého období. Jedná se o doposud neznámou sídlištní polohu situovanou podél levého břehu řeky Dřevnice, která doplňuje mapu pravěkého osídlení v okolí Zlína.

ZLÍN-MALENOVICE (okr. Zlín)

***Mezicestí – Centro Zlín, fáze IV* (I. Čižmář)**

Během výzkumu bylo prozkoumáno celkem 61 archeologických situací, většinou zahlobených objektů. Velká část nálezů patří kultuře s lineární keramikou. Důležité je zjištění přítomnosti středodunajské mohylové kultury, která je z lokality známa spíše zřídka. Další nálezy jsou datovány do lužické a slezské fáze kultury lužických popelnicových polí a platěnické kultury. Jeden objekt náleží době hradištní, zřejmě jejímu střednímu období (9. století). Znovu se tedy potvrdila výjimečnost polohy „Mezicestí“, která jistě patří k archeologicky nejbohatším ve zlínském regionu. *Obr. 21.*

ZLÍN-MALENOVICE (okr. Zlín)

***Mezicestí – rozšíření silnice 1/49* (I. Čižmář)**

Při stavbě byly poblíž křižovatky s ulicí Mlýnskou prozkoumány zbytky zahloubených objektů, které lze datovat zatím rámcově do doby hradištní. Jeden objekt lze interpretovat jako zemnici s pozůstatky kamenného otopného zařízení.

Hlavní výzkumné práce se však soustředily na známou archeologickou lokalitu „Mezicestí“. Zde stavba rozšíření a částečné přeložky komunikace částečně zasahovala do terénní vlny, na které bylo již dříve zachyceno intenzivní osídlení od neolitu až po dobu hradištní. Na lokalitě se nachází mocná kulturní vrstva, která vznikla působením různých kultur. Jedná se zatím o nejrozsáhlejší odkryv na této lokalitě. Během výzkumu byla postupně systematicky snižována kulturní vrstva ve čtvercové síti. Ačkoliv v ní byly nepochybně zahloubeny objekty mladších kultur, nepodařilo se je až na výjimky projevující se zvýšenou koncentrací materiálu rozpoznat. Část kulturní vrstvy musela být z časových důvodů odstraněna pomocí stavební mechanizace. Zachyceno bylo velké množství zahloubených objektů datovaných do kultury s lineární keramikou. Z této kultury se podařilo zachytit množství kúlových jam tvořících půdorysy dvou nadzemních halových staveb. Některé objekty pocházejí i z období MMK a eneolitu (jordanovská skupina, kultura zvoncovitých pohárů). Dále je zde silně zastoupena doba bronzová prakticky ve všech svých fázích, zejména kultura lužických popelnicových polí s přechodem do doby halštatské (platěnická k.). Z doby bronzové pochází kostra psa v kruhové sídlištní jámě, době laténské náležel jeden objekt. Výzkum bude pokračovat i v roce 2012. Obr. 22.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Dolní Česká – obnova hradeb (D. Humpola)

Od roku 2008 probíhaly v prostoru bývalé truhlárny demoliční práce a na ně navázala revitalizace hradebního pásu. Většinu terénu zasaženého stavební aktivitou představují navážky. Z nich byla získána nepočtená kolekce nálezů, jejichž chronologický rozptyl je od 15. století po současnost a žádné stratigrafické souvislosti v jejich uložení nebyly vyzorovány. V prostoru zaneseného vodního příkopu byla v základech truhlárny rozpoznána starší stavba, kde se zdivo dochovalo v torzovité podobě. S největší pravděpodobností ji lze ztotožnit s obvodovou zdí stavby, která byla v těchto místech zachycena neznámým autorem na vedutě z roku 1688. Základy zdi dosáhly téměř dna původního příkopu, zjištěného v sondě v hloubce 2,6 m pod úroveň současného terénu.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Přímětická – stavba RD (D. Humpola)

Při výstavbě rodinného domu na parcele č. 4480/48 byly zachyceny v základových pasech dva zahloubené objekty. Jeden lze kvůli absenci nálezů datovat pouze rámcově do období pravěku. Druhý náleží k sídlišti středodunajské mohylové kultury, které se nachází v téměř celé ploše nově budované zástavby.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

U pramenů – obchvat, II. stavba (D. Humpola)

Od listopadu probíhal výzkum na pokračování znojmského obchvatu. V severním předpolí města, v trati „U pramenů“ se podařilo lokalizovat středověké osídlení. Po skrývce ornice a dočištění zkoumané plochy bylo identifikováno přes 160 zahloubených objektů. Většinu z nich tvoří kúlové/sloupové jamky, většinou bez jakéhokoli keramického inventáře. Několik sídlištních jam a dlouhý příkop, který pokračuje mimo skrytou plochu, obsahovalo středověkou keramiku. Velkým překvapením bylo odkrytí chaty a dvou sídlištních objektů horákovské kultury. Výzkum bude pokračovat i v roce 2012.

6.2. Evidence a dokumentace archeologických památek

Dlouhodobým záměrem Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i. je řešení úkolů zabývajících se evidencí a dokumentací archeologických památek. Mezi tyto činnosti patří i letecká prospekce, která je nedílnou součástí činnosti ústavu již od jeho založení.

Podobně jako v letech minulých se i v roce 2011 se podařilo uskutečnit několik průzkumných letů majících za cíl vyhledávání a dokumentaci archeologických lokalit. Celkem byly provedeny tři prospekční lety jižně a východně od Brna, během kterých se podařilo zachytit porostové příznaky na desítkách lokalit, z nichž velká část byla sice již známa z let dřívějších, nicméně některé bylo možné pozorovat za mnohem příznivějších podmínek. Znovu bylo dokumentováno např. rozsáhlé pohřebiště poblíž Nové Vsi u Pohořelic, včetně početných sídlištních objektů v blízkém okolí, lépe než jindy byly patrné také porostové příznaky sídliště východně od Rajhradic. Nově se podařilo zachytit roztroušené porostové příznaky sídlištního rázu u Opatovic, další příznaky sídlištních lokalit byly zjištěny na katastru Bedřichovic, Rajhradic, Telnic, Hrušovan u Brna a Měnína. Není bez zajímavosti, že se podařilo zachytit také špatně viditelné, avšak velmi početné porostové příznaky na mocenském centru u Němčic na Hané, což se v letech minulých přes opakované snímkování terénu doposud nepodařilo. V letních měsících proběhlo také letecké snímkování porostových příznaků na okrese Znojmo

V rámci dokumentace nemovitých památek byl na katastrálním území Dambořic v trati „Klínek“ geodeticky zaměřen mohylník o 4 mohylách a v poloze „U bošovických hranic“ mohylník o dvou mohylách.

Ve spolupráci ÚAPP Brno s Moravským zemským muzeem je od roku 2002 realizována terénní prospekce za pomoci detektoru kovů. V roce 2011 proběhla detektorová prospekce na 18 archeologických lokalitách v prostoru střední Moravy.

V rámci dlouhodobého záměru zpracování archeologické topografie obcí okresu Břeclav, který probíhá již od roku 1985 a jehož výsledky jsou publikovány v časopise Jižní Morava, jsme v roce 2011 zpracovali archeologické lokality a nálezy na katastrálním území obce Borkovany.

Na základě smlouvy s Národním památkovým ústavem se pracovníci ústavu podílejí na projektu „Státní archeologický seznam České republiky“ (SAS). Jsme regionálními správci části okresu Blansko a od roku 2003 i okresu Znojmo; v těchto okresech zpracováváme území s archeologickými nálezy a průběžně aktualizujeme archeologická data.

6.3. Seznam vypracovaných náleзовých zpráv

V roce 2011 bylo vypracováno a odevzdáno do archivu ÚAPP Brno 254 náleзовých zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 1439 stran a 1417 obrazových příloh.

Seznam náleзовých zpráv z pozitivních archeologických akcí:

Obec	okr.	trať - druh akce	rok	autor	NZ č.j.
Bedihošť	PV	Dolní padělky – přípojka VN pro FVE	2010	Fojtík	13/11
Blažovice	BO	Za kostelem – RD parc.č. 658/23	2011	Parma	224/11
Brno-Černovice	BM	Černovická terasa – CTPark, tech. vybavení	2011	Kos	204/11
Brno-Kníničky	BM	ul. Hrázní – areál Maximus Resort	2011	Přichystal	104/11
Brno-Ponava	BM	Staňkova 8 – statické zajištění domu	2011	Přichystal	200/11
Brumov-Bylnice	ZL	Hrad Brumov – ochrana a revitalizace	2010-11	Čížmář I.	160/11
Břest, Hulín	KM	U Františka – stavba FVE Břest, parc.č. 252	2010	Čížmář I.	5/11
Břeží	BV	ul. Družstevní - vodovod	2010	Kos	203/11
Březolupy	UH	Lapač – silnice II/497 Šarovy - Březolupy	2010-11	Čížmář I.	159/11
Diváky	BV	Padělky nad humny – sezóna 2010	2010	Mořkovský	60/11
Dobrotice	KM	Hradisko - sběr	2010	Čížmář I.	161/11
Holešov	KM	Průmyslová zóna – invest. příprava, II. etapa	2011	Šmíd	55/11
Holešov	KM	Průmyslová zóna – Technologický park	2010-11	Šmíd	54/11
Holešov-Všetuly	KM	Podnikatelský areál – autoservis Baretto	2010	Čížmář I.	31/11
Holešov-Všetuly	KM	Podnikatelský areál – komunikace a hala	2010	Čížmář I.	30/11
Hulín-Záhlinice	KM	intravilán – přeložka STL plynovodu	2010	Čížmář I.	14/11
Chrudichromy	BK	Čtvrť – polní cesty	2011	Parma	111/11
Chvalčov	KM	Hostýn – bazilika N.Panny Marie, dlažba	2010	Čížmář I.	42/11
Ivančice	BO	Boží hora – obchodní centrum TESCO	2011	Kos	205/11
Jinačovice	BO	Za Sýčkami – komunikace a IS	2009-10	Přichystal	36/11
Kelníky	ZL	intravilán – polní cesta Pv2	2011	Čížmář I.	222/11
Kralice na Hané	PV	Kralický háj – areál Žaluzie NEVA	2011	Fojtík	199/11
Kroměříž	KM	ul. Osvoboditelů/Velehradská - Floria	2011	Parma	185/11
Laškov-Kandia	PV	Hliněná – detektorová prospekce	2009	Fojtík	225/11
Mackovice	ZN	intravilán – místní komunikace	2010	Humpola	163/11
Mokrá	BO	Studénčný žleb – lom XVI	2010	Kos	201/11
Moravský Krumlov	ZN	ul. Znojemská – Penny Market	2010	Humpola	164/11
Morkovice	KM	Morkovská – polní cesta CH3	2010-11	Mikulková	226/11
Mostkovice	PV	Vodní dílo Plumlov – odstranění sedimentů	2010	Šmíd	10/11
Mostkovice	PV	Vodní dílo Plumlov - U vrbiček	2011	Šmíd	56/11
Olbramovice	ZN	Leskoun – zjišťovací výzkum	2010	Parma	64/11
Otaslavice	PV	Horní Otaslavice – RD parc.č. 80/2, 124/1	2010	Fojtík	51/11
Pivín	PV	Záhumenská – IS pro RD	2011	Fojtík	193/11
Podolí	BO	Příčný – areál firmy Eurom	2010	Parma	35/11
Podolí	BO	Kolonka II – výstavba 21 RD	2010-11	Kos	202/11
Popůvky	BO	rekonstrukce silnice II/602	2011	Geisler	91/11
Prostějov	PV	ul. Úprkova – stavba polyfunkčních domů	2010	Šmíd	15/11
Prostějov	PV	Zámek – rekonstrukce II. etapa	2011	Šmíd	192/11
Rajhrad	BO	Klášter – úprava ploch nádvoří	2009-10	Parma	100/11
Rajhrad	BO	Klášter – stavební úpravy	2011	Parma	223/11
Rostěnice	VY	křížek u bývalého ZD – hromadný hrob	2011	Parma	112/11
Roštín	KM	silnice II/432 – průtah obcí	2010-11	Čížmář I.	65/11
Seloutky	PV	Dlouhé čtvrtě – přípojka VN pro FVE IV	2010	Fojtík	53/11
Šlapanice	BO	Brněnská pole – obytný soubor	2009	Geisler	198/11
Šlapanice	BO	Brněnská pole – bytový soubor a MŠ	2011	Geisler	189/11
Tasov	ZR	ŘK fara – předstihový výzkum	2011	Unger	119/11
Topolná	UH	náves – vodovodní přípojka	2011	Čížmář I.	63/11
Určice	PV	Záblatí – stavba FVE Určice IV	2010	Fojtík	52/11
Valašské Klobouky	ZL	Zákostelí – Podnikatelský inkubátor	2010-11	Čížmář I.	105/11

Vícov	PV	Díly pod dědinou – stavba FVE	2010	Fojtík	9/11
Vlachovice	ZL	okolí kostela sv. Michaela - revitalizace	2011	Čižmář I.	180/11
Zlín-Malenovice	ZL	ŘK fara – oprava fasády	2010	Čižmář I.	3/11
Zlín-Malenovice	ZL	Mezicestí – Centro Zlín, fáze IV	2011	Čižmář I.	84/11
Zlín-Štípa	ZL	Kostel N. Panny Marie – stavební práce	2010	Čižmář I.	33/11
Znojmo	ZN	Komenského nám aj. - rekonstrukce	2010	Humpola	191/11
Znojmo	ZN	ul. Přímětická – IS a komunikace pro RD	2010	Humpola	4/11

7. PUBLIKAČNÍ ČINNOST, KONFERENCE, POPULARIZACE

7.1. Publikační činnost

ČIŽMÁŘ, M. 2011: Nálezy ze stradonického oppida ve sbírkách Moravského zemského muzea v Brně, *Archeologie ve středních Čechách* 15, 475-483.

ČIŽMÁŘ, M. 2011: První nález časně laténské spony kowalowického typu na Moravě, *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* M 16, 2011, 101-109.

ČIŽMÁŘ, M. 2011: Žárový hrob z doby římské z Prosiměřic (okr. Znojmo) a nové nálezy z prosiměřického sídliště, *Pravěk NŘ* 19/2009, 185-198.

ČIŽMÁŘ, M. – GEISLER, M. 2011: Hroby z doby stěhování národů z Těšan, okr. Brno-venkov), *Pravěk NŘ* 19/2009, 239-250.

ČIŽMÁŘ, M. – KRUTA, V. 2011: Un manche de coutelas exceptionnel de Němčice en Moravie – Výjimečná rukojeť sekáče z Němčic, *Archeologické rozhledy* LXIII-2011, 425-442.

FOJTÍK, P. 2011: Die germanische Hütte aus Mořice, Bez. Prostějov. Mit Beiträgen von Klára Kuzmová und Gabriela Dreslerová, *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* M 16, 2011, 153-170.

FOJTÍK, P. – KLANICOVÁ, S. 2011: Terra sigillata z Hrubčic na Prostějovsku a její nálezový kontext, *Pravěk NŘ* 19/2009, 229-238.

CHVOJKA, O. – PARMA, D. 2011: Keramický podstavec mladší doby bronzové z Ivanovic na Hané, *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* M 16, 2011, 77-88.

KALA, J. 2011: Antropologické zhodnocení hrobů z Modřic, okr. Brno-venkov, *Pravěk NŘ* 19/2009, 109-111.

KOS, P. 2011: Halštatské hroby z Hrušovan u Brna. In: R. Korený (ed.), *Doba popelnicových polí a doba halštatská. Příspěvky z XI. konference, Příbram 7.-10. září 2010*, 173-184.

KOS, P. 2011: Hrob H 1800 z Modřic – doklad interakcí mezi oblastmi Moravy, Bavorska a JV Přítalpím v době halštatské, *Pravěk NŘ* 19/2009, 113-159.

KOS, P. 2011: Sprašové jeskyně u Dolních Věstonic. In: I. Baroň – J. Klimeš – O. Krásný – L. Míča (eds.), *Exkurzní průvodce. Svahové deformace a pseudokras*, Brno 25.-27.5. 2011, Brno, 45-50.

KOS, P. – BAROŇ, I. 2011: Atypická pseudokrasová jeskyně ve Vrbici, okr. Břeclav. In: I. Baroň – J. Klimeš – O. Krásný – L. Míča (eds.), *Exkurzní průvodce. Svahové deformace a pseudokras*, Brno 25.-27.5. 2011, Brno, 51-55.

MATĚJÍČKOVÁ, A. 2011: Archeologické lokality na katastru obce Borkovany, okr. Břeclav, Jižní Morava 47, 269-282.

- MATĚJÍČKOVÁ, A. 2011: Pohřebiště Hoštice I „za Hanou“ z archeologického hlediska. In: E. Drozdová a spoluautoři, Hoštice I Za Hanou, výsledky antropologické analýzy pohřebiště lidu kultury zvoncovitých pohárů, Brno, 11-49.
- MATĚJÍČKOVÁ, A. – KOS, P. 2011: Hrob kultury zvoncovitých pohárů z Modřic, Pravěk NŘ 19/2009, 23-45.
- MIKULKOVÁ, B. – PARMA, D. 2011: Římské importy z germánského sídliště v Syrovicích (okr. Brno-venkov) a jejich datovací možnosti, Pravěk NŘ 19/2009, 199-223.
- PARMA, D. 2011: Příspěvek k topografii osídlení katastru Modřic v době bronzové, Pravěk NŘ 19/2009, 65-107.
- PARMA, D. 2011: Sídlní areály střední a mladší doby bronzové z trasy dálnice D1 u Vyškova. Katalog – část 1, Pravěk-Supplementum 22, Brno.
- PARMA, D. 2011: Sídlíště z doby laténské z katastru obce Syrovice (okr. Brno-venkov), Pravěk NŘ 19/2009, 161-183.
- PARMA, M. – KALA, J. – NÝVLTOVÁ FIŠÁKOVÁ, M. – RAŠKOVÁ ZELINKOVÁ, M. 2011: Netradiční materiál, neobvyklý předmět. Opomíjený segment kostěné industrie mladší doby bronzové, Archeologické rozhledy LXIII-2011, 136-150.
- PARMA, M. – LISÁ, L. – JAROŠOVÁ, M. – PETR, L. 2011: Geoarchaeology of La Tène Sunken Houses at Syrovice, Czech Republic: Importance for Understanding Living Strategies, Interdisciplinaria archaeologica. Natural Sciences in Archaeology II 1/2011, 15 – 25.
- PROKEŠ, L. – PROCHÁZKOVÁ, M. – KUČA, M. – PARMA, D. – FOJTÍK, P. – HUMPOLA, D. 2011: Identifikace tmavých smolných hmot z neolitických nálezů na Moravě, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M 14-15, 2009-2010, 113-130.
- ŠMÍD, M. 2011: Eneolitická pohřebiště v Prostějově-Čechůvkách, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M 16, 2011, 5-27.
- ŠMÍD, M. 2010: Funde der Jordanów-Kultur aus der Flur Močilky in Slatinky, Bez. Prostějov. In: J. Šuteková – P. Pavúk – P. Kalábková – B. Kovár (eds.), PANTA RHEI. Studies on the Chronology and Cultural Development of South-Eastern and Central Europe in Earlier Prehistory Presented to Juraj Pavúk on the Occasion of his 75th Birthday, Bratislava, 295-304.
- ŠMÍD, M. 2011: Půdorys domu jordanovské kultury z Rousínovce u Rousínova, okr. Vyškov (příspěvek k poznání časně eneolitické sídelní jednotky), Pravěk NŘ 19/2009, 3-21.
- TUREK, J. – PEŠKA, J. – MATĚJÍČKOVÁ, A. 2011: Visible and Invisible Monuments. Late Eneolithic Burial Mounds in Forested Areas of Central Moravia. In: E. Borgina and S. Müller Celka (eds.), Ancestral Landscapes. Burial Mounds in the Copper and Bronze Ages, Lyon, 107-117.

7.2. Konference

Pracovníci ústavu se zúčastnili následujících našich i zahraničních konferencí a seminářů, vesměs s předneseným referátem:

- KEA - Konference environmentální archeologie, Brno, 9. – 10. 2. 2011
- Konference „*Pohřební rítus*“, Opava, 17. – 18. 2. 2011
- Seminář „*Tvorba regionálních učebnic, jak využít region školy k environmentální výchově*“, Krásensko, 29. 4. – 1. 5. 2011
- Konference „*Přehled archeologických výzkumů na Moravě a ve Slezsku v roce 2010*“, Muzeum města Brna, 4. – 5. 5. 2011
- 12. mezinárodní konference „*KELTOVÉ 2011. Doba laténská v Čechách, na Moravě a na Slovensku*“, Nebřich, 23. – 26. 5. 2011
- 7. ročník konference „*Svahové deformace a pseudokras*“, Ústav geotechniky VUT FAST Brno, 25. – 27. 5. 2011
- Konference vlastivědných kroužků, zámek Bohdalice, 17. 9. 2011
- 30. mezinárodní pracovní setkání „*Otázky neolitu a neolitu*“, Mikulov, 19. – 22. 9. 2011
- XXII. mezinárodní sympozium „*Starší doba bronzová v českých zemích a na Slovensku*“, Mikulov, 3. – 5. 10. 2011
- VII. mezinárodní protohistorická konference s hlavním tématem „*Sociální stratifikace protohistorických komunit na základě výpovědi archeologických pramenů*“, Archeologický ústav AV ČR Brno, 3. – 6. 10. 2011
- Konference „*Archeologie & Antropologie*“, Národní muzeum Praha, 16. 11. 2011
- Odborné setkání „*Doba laténska na juhozápadnom Slovensku*“, Archeologické muzeum SNM v Bratislavě, Slovenská republika, 8. 12. 2011
- Workshop „*Preventivní archeologie – detektorový průzkum – nové poznatky*“, Archeologické centrum Olomouc, 8. – 9. 12. 2011

7.3. Popularizace

Jako každý rok poskytoval ústav i v roce 2011 zprávy a rozhovory o probíhajících záchranných archeologických výzkumech pro regionální i celostátní denní tisk, v televizním a rozhlasovém zpravodajství i na internetu.

V rámci popularizace projektu *Internetová encyklopedie dějin Brna* jsme v měsíčníku Brněnský Metropolitan otiskli několik článků v cyklu „Archeologie a Brno“.

Spolupracovali jsme s Archeologickým centrem v Olomouci na přípravě výstavy „Detektory v archeologii - jak pomáhat a neublížit“ přístupné v prostorách před zasedacím sálem krajského úřadu Olomouckého kraje.

Pro cementárnu a OÚ v Mokré jsme připravili čtyři reprezentační panely zaměřené na výsledky záchranných výzkumů z období paleolitu, neolitu, středověku a raného novověku a jeden panel pro naučnou stezku na lokalitě Horákov – Horákovský hrad pro OÚ Mokrý-Horákov..

Pracovníci ústavu pronesli řadu přednášek pro širokou veřejnost i odborníky v rámci různých přednáškových cyklů. Např. v Náměšti na Hané se uskutečnila přednáška „Toulky pravěkou Náměští“, která se setkala s velkým ohlasem u místních zájemců o historii a pro žáky ZŠ v Tasovicích (okr. Znojmo) jsme připravili dvě přednášky – o pravěkém vývoji v mikroregionu Tasovic/Hodonice a o archeologickém výzkumu v roce 2010.

Letos vydaným kalendářem na rok 2012 – „Pravěká hradiska na Moravě“ – jsme chtěli připomenout jednoho z průkopníků letecké prospekce a našeho dlouholetého kolegu, Ing. Miroslava Báľka, který by se v tomto roce dožil 65 let. Kalendář obsahuje výběr z jeho leteckých snímků moravských hradisek a nabízí širší veřejnosti opět možnost seznámit se s vybranými nemovitými památkami na území Moravy.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obr. 1. Brno – Staňkova 8. Celkový pohled na hromadný hrob.

Obr. 2. Držovice. Kostrový hrob z baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů.

Obr. 3. Holešov – technologický park. Celkový pohled na výzkum.

Obr. 4. Hrotovice. Celkový pohled od V na pravý břeh se zbytky archeologických situací.

Obr. 5. Kroměříž – Výstaviště Floria. Pohled na část zkoumané plochy se sídlištěm z doby římské.

Obr. 6. Kroměříž – Výstaviště Floria. Chata z doby římské.

Obr. 7. Milovice. Rekonstruovaná nádoba z 13.-14. století.

Obr. 8. Moravany. P. Kos při průzkumu propadu.

Obr. 9. Mostkovice. Snímek okolí místa výzkumu (dno vypuštěné přehrady).

Obr. 10. Napajedla. Pohled na zkoumanou parcelu.

Obr. 11. Němčany. Objekt z doby laténské s pohřby dvou jedinců.

Obr. 12. Polešovice. Laténská chata.

Obr. 13. Prostějov – Hradební ul. Nároží bašty a odkrytá část parkánové zdi městských hradeb.

Obr. 14. Prostějov – Hradební/Kostelní ul. Skupina prozkoumaných renesančních jímek.

Obr. 15. Prostějov – Koželuhova ul. Pracovní snímek z výzkumu, v pozadí zafixovaná kamenná zeď.

Obr. 16. Prostějov – zámek. Balustr v tělese základové patky arkády.

Obr. 17. Sudice. Kruh z kamenů okolo únětického hrobu.

Obr. 18. Šlapanice. Kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou.

Obr. 19. Tasov. Hrob porušený zdivem předzákladu raněgotického kostela.

Obr. 20. Zástřizly. Celkový pohled na část výzkumu.

Obr. 21. Zlín-Malenovice, CENTRO. Detail objektu středodunajské mohylové kultury s otopným zařízením.

Obr. 22. Zlín-Malenovice, rozšíření silnice. Kostra psa v sídlištní jámě z doby bronzové.

Obr. 23. Měnin (okr. Brno-venkov). Letecký snímek. V porostu zachycené příznaky sídlištních objektů.

Obr. 24. Rajhradice (okr. Brno-venkov). Letecký snímek. V porostu zachycené příznaky sídlištních objektů.